

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོའི་ལོ་འཁོར་རྒྱུ་གི་

བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཞི་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་།

Tibetan Centre for Human Rights and Democracy

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དང་པོའི་ནང་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་བརྒྱགས་སྐར་དྲ་རམ་ས་ལར་བཙུགས་ཤིང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རང་གིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་ཁྲིམས་མཐུན་དེབ་སྐྱེལ་ཡོད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན།

ལྟེ་གནས་ཁང་འདིས་བརྒྱད་རིམ་ཞིབ་ཆགས་ཤིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉམས་ཞིབ་འགྲོ་ལུགས་ཀྱི་ཅ་འཛིན་དམ་སྲུང་ཐོག་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་བབ་ལ་དུས་ལྡར་རྟོག་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གནད་དོན་རྣམས་ཡིག་ཆ་གས་སུ་འགོད་པ་དང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཁང་སོགས་སུ་བདེན་དཔང་གཞི་རྩར་བཞག་པའི་བྱ་གཞུག་དང་སྟན་ཐོ་སྤྱན་འབུལ་བྱ་བཞིན་ཡོད། རྒྱན་དུ་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པའི་བྱ་བ་དོན་རྣམས་ལོ་འཁོར་སྟན་ཐོ་དང་ཆེད་དོན་སྟན་ཐོ། བསྐྱགས་གཏམ། བདེན་དཔང་ཆོག་ཐོ་ཡིག་བསྐྱར། གསར་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དུས་ལྡར་འདོན་སྤེལ་བྱ་བཞིན་ཡོད།

བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོའི་གོ་རྟོགས་མཐོར་འདེགས་ལ་དམིགས་ནས་ལོ་ལྟར་ཟབ་སྦྱོང་དང་ཤེས་ཡོན་བརྗེ་ལེན་གྱི་བྱེད་སྒོ་སྤྲོ་སྤྲོ་མང་ཞིག་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་ཅིང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐྱོབ་པ་རྣམས་ལ་ལས་གཞི་སྦྱོང་བརྒྱུད་དང་། རྒྱ་ཆ་མཁོ་སྦྱོང་། བརྒྱམས་ཆོས་ཡིག་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཅག་གི་བྱ་སྤྲོ་བས་བསྐྱེད་ཐབས་ཀྱི་ལས་ལ་འབད་བ་བྱ་བཞིན་ཡོད།

ད་ལྟའི་ཆར་ལྟེ་གནས་ཁང་འདིའི་འཛིན་སྐྱོང་འགན་འཛིན་ལས་འཆར་དོ་དམ་པ་གན་པ་བསྟན་འཛིན་ཟླ་བ་དང་། ཉམས་ཞིབ་འགན་འཛིན་ཆེ་རིང་མཆོ་མོ། ཅིས་པ་དང་ལས་ཁུངས་དོ་དམ་པ་གཅིག་ལྟོགས་ཕུར་བུ་སྒྲོལ་མ། ཉམས་ཞིབ་པ་སངས་རྒྱས་སྐུ་བས་དང་ཉི་མ་འོད་ཟེར། དག་དབང་ལུང་རྟོགས། ཁྲིམས་དོན་ལས་བྱེད་ཕུར་བུ་སྒྲོལ་མ། གནས་ཚུལ་མཁོ་སྐྱོབ་པ་ཡེ་ཤེས་ལྷན་འགྲུབ་དང་བཟ་གིས། ཡིག་གད་དཀོན་མཆོག་ཆོས་སྒྲོན་བཙུན་ཡིན།

མདུན་ལོག་གི་པར།: ཐོ་བྲང་ཐོ་བྲུ་ལའི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་བཙུགས་པའི་སོ་ལྟེ་སྒོ་ག་མིག པར་ཁུངས།: ཆེ་རིང་འོད་ཟེར།

དཀར་ཆག

གཅིག་བཞུག་སྒྲིབ་པ།	1
གཉིས། བྱེད་ཐབས་རིག་པ།	3
གསུམ། སྐུལ་འདེབས།	4
བཞི། སྐྱ་བཞུག་རང་དབང་།	6
1) བྱ་གཞོན་ཅན་གྱི་སྤྲིག་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་དང་ཡུལ་ས་མཆོག་དང་ འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་དམ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེ་ཆེ།	
2) སྐད་འཕྲིན་ཆོག་པ་འཛུགས་མཁན་འཇུག་བཟུང་བཅོན་འཇུག་	
3) ལྷ་ལམ་དང་ཡུལ་དངོས་གཉིས་ཀའི་སྐྱ་བཞུག་རང་དབང་ལ་བཀག་བསྡོམས།	
ལྔ། ཤེས་ཡོན་དང་སྐད་ཡིག་གི་ཐོབ་ཐང་།	9
1) ལྷ་ལམ་དང་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐད་ཡིག་ཀྱི་ཡིག་ཡིན་པའི་སྐྱོབ་གསོ་སྤེལ་བཞིན་པ།	
2) བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གལ་ཆུང་དུ་འཛིན་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལག་བསྟར།	
3) བོད་ཀྱི་སྐད་བཟུགས་སྐྱོབ་བྱ་སྒོ་བརྒྱབས་པ།	
དྲུག་གང་ལྟར་འཇུག་བཟུང་དང་མནར་གཅོད།	13
1) བཀག་ཉར་འོག་གི་འདས་ཐོངས།	
2) གསང་བའི་བཀག་ཉར་དང་བཞུག་མ་ཡིན་པའི་ཁྲིམས་ཆད།	
3) བཅོན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བ།	
4) ལྷ་གསྐྱོང་མནར་གཅོད།	
བདུན། ཆོས་དད་རང་དབང་།	19
1) ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཡུལ་ཀྱི་གཞུང་གི་སྐྱབས་འཛིན་འོག་དུ་བཟུག་པ།	
2) བཅོན་གྱིས་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་པར་དགའ་ཞེན་སྤེལ་ཐབས་བྱེད་པ།	
3) ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒོ་ཁྲིམས་འགལ་དུ་བཅི་བ།	
4) ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཇུག་སྐྱོར་ལ་བཀག་བསྡོམས།	
བརྒྱད། ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས།	24

འདི་མའི་མོ་མགོ་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གདུག་རྩེ་བ་ཅན་གྱི་རིམས་ནད་སྔར་གོར་གྱི་སྲིད་ཁུས་ཐེར་བ་མཚམས་
འཛོགས་བྱས་ཀྱང་ཐོད་ནང་དུ་དེ་མོར་ཐུ་མཐུད་སྤྱོད་ཐོད་རང་དབང་དང་ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་བཀག་བསྟོཅས་སྤར་སྤྱག་
བྱས་མཐར་ཐོད་ནང་དུ་རིག་གཞུང་བཅན་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་ཏེ་ཅང་ཇེ་ཆེར་སླེལ་ནས་འབྱུང་བཅུང་བཀག་ཉར་འོག་གི་
ཐོད་མི་ཆོའི་གཞི་ཅའི་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་སུ་བཅིས་མེད་རྟོག་རོལ་བཏང་བའི་གནད་དོན་མང་དག་ཅིག་གྱུར་འདུག

རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་མི་ཚོའི་འདུ་འཛོམས་རང་དབང་ལ་བཀག་བསྟོཅས་ཆད་མེད་བྱས་པ་ཙམ་མིན་པར་སྐྱ་བརྗོད་
 རང་དབང་དང་གོ་རྟོགས་ཀྱི་རང་དབང་སོགས་ལ་འར་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་བཀག་བསྟོཅས་བྱེད་བཞིན་འདུག རྒྱ་ཚོགས་
 བརྟན་མེད་དང་བྱ་ལམ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སོགས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་བོད་མི་ནམས་ཀྱི་བྱ་རྒྱའི་ནང་དུ་བྱ་སྡོད་ཡོད་ཆད་ཐབས་
 ཞེས་སྐྱ་ཚོགས་བརྒྱད་ནས་རྒྱ་གཞུང་རང་གི་དོད་མ་འོག་དུ་བརྟུག་ནས་བྱ་ལམ་དང་ཡུལ་དངོས་གཉིས་ཀར་བོད་མི་ཚོས་ཞི་
 བའི་རང་ནས་རང་གི་སྐྱ་བརྗོད་རང་དབང་ཡོངས་སུ་སྡོད་རྒྱའི་ཐོབ་ཐང་ཅ་ནས་ཡོངས་སུ་སྡོད་དབང་མེད་པར་གྱུར་འདུག

ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒོ་སྤེལ་ལུལ་དོ་དམ་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་སྤྲིག་ཁྱིམ་ས་གསར་པ་བཅོས་ནས་དཔོན་པ་ལྷ་ཁང་སོགས་སུ་
སྤེལ་བའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ཏུ་གཞུང་རང་གི་དོ་དམ་འོག་བཅུག་ནས་ཤོད་མི་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དང་མོས་རང་དབང་
ལ་སྤར་སྤྲུག་དོག་འོལ་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་འདུག ཏུ་གཞུང་གིས་ཤོད་ཀྱི་དཔོན་སྡེ་ཁག་ལ་སྤར་ནས་དོ་དམ་སྤྲོད་ཁང་ཐེར་བ་
བབཅུགས་ནས་དོ་དམ་ནན་པོ་ཀྱི་བཞིན་ཡོད་པའི་སྤང་ལ་དེར་གི་གནད་དོན་སྟོན་ཏུ་ཏུག་མཁན་ཀྱི་གསར་བའི་མི་སྣ་གང་
མང་འགྲེམས་འཛོག་ཀྱི་བཞིན་པ་མ་ཟད་དཔོན་སྡེ་ཁག་གི་གྲ་བཅུན་ཀྱི་གངས་ཀར་སྤར་སྤྲུག་ཆོད་འཛིན་དང་གྲ་བཅུན་
སྤེར་ལུད་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱུང་ཡོད།

ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་སྤྲེལ་ས་ཀྱི་མོད་མི་རྣམས་ལ་ད་དུང་སྤྱ་མཐུན་དབུས་མངལ་དུ་འགོ་བར་འགོག་སྐྱོན་མང་
འཐུན་བཞིན་པ་མ་ཟད་སྤྱ་སར་འགོ་མཁན་གྱི་སྐུ་མོད་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལའང་དཔེ་འབྱེད་རང་བཞིན་གྱི་ལག་བསྟར་མང་པོ་
ཡོད་པ་རྒྱུ་རྐྱེད་ཡོད། དེ་བཞིན་སྤྱ་ཆེན་ཁག་གི་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་གསུང་སྐུ་དང་དགའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་སོགས་མོད་
ཀྱི་ཆོས་སྤྲེལ་ས་ཀྱི་ཤེད་སྤོ་ཁག་ལ་སྐུ་གཞུང་གིས་དམ་འགན་སྤྲོ་ཆོག་ས་ཁུལ་ཉེ་འགོག་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བཟོ་བཞིན་འདུག

ཆུ་གཞུང་གིས་༡༥འོང་ས་མཆོག་ལ་དང་མོས་བྱེད་མཁན་ཆོར་ཉེས་ཆད་གཅོད་པ་དང་ཁོང་གི་བྱགས་རྒྱུ་མེད་པ་
བཟོ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤར་སྒྲུབ་སྒེལ་བྱགས་རེ་ཆེར་བཏང་འདུག། ༡༥འོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་བར་ཉར་ཆགས་བྱས་པ་དང་
བྲུ་ལམ་དུ་བརྒྱུད་སྐྱར་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་བས་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཐུ་མཐུད་བཅོམ་འདུག་མནར་གཅོད་ཐེབས་བཞེན་
འདུག་པ་མ་ཟད་༡༥འོང་ས་མཆོག་དང་ཕྱི་སྡོད་བོད་མིར་འབྲེལ་བ་ཡོད་རིགས་ལ་ལས་རིགས་དང་སྐྱ་གྱུར་སྒྲོལ་སྒྲོད་སོགས་

ཀྱི་གོ་སྐབས་འཕྲོག་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མང་དག་ཅིག་འབྱུང་ཐུས་རེད།

རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་རིག་གཞུང་བཙན་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་སྒྲེལ་བཞིན་པ་མཆིམས་འཛིན་དགོས་པའི་འཛོད་སྐུལ་ཤུགས་ཆེར་བྱེད་བཞིན་པ་ཉན་འཛིན་མ་བྱས་པར་བོད་ནང་དུ་ཐུ་མཐུད་བྱུང་ན་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་འདུས་བྱལ་གྱི་འདུ་ཤེས་བརྟན་དུ་གཏོང་བ་ཟེར་བ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་ཟེར་བ་དང་སྒྲེལ་དགོས་ཚུལ་བཤད་ནས་རྒྱ་བསྐྱར་སློབ་གསོ་སྤར་ལྷག་སྒྲེལ་ཤུགས་རྗེ་ཆེར་བཏང་བ་མ་ཟད་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཐད་དུ་ཤུགས་རྒྱུན་པའི་མི་སྣ་མང་དག་ཅིག་ལ་ཉེས་མིང་འབྲ་མིན་གྱི་སྒོ་གནས་བཙོན་འཁྲུག་ཁྲིམས་ཆད་ནན་མོ་གཙོད་བཞིན་འདུག

སྤར་རྒྱན་ལྟར་བཀག་ཉར་འོག་དུ་ཚུད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་དང་བདེན་ཁྲིམས་བཤེར་གྱི་སྒོ་བ་ཐང་མི་རག་པ་དང་། རང་དབང་ལྡན་པའི་ཁྲིམས་ཚད་པ་སྤྱ་རྒྱུའི་སྒོ་བ་ཐང་མི་རག་པ། རྒྱ་སྤྱོད་མནར་གཙོད་ཀྱི་སློ་ནས་ཉེས་མེད་ཉེས་འགོལ་བྱས་ཏེ་བཙོན་འཁྲུག་ཁྲིམས་ཆད་ལྷེ་མོ་གཙོད་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐུ་མཐུད་འབྱུང་བཞིན་འདུག

མ་ཟད་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་གང་ལའང་མ་བཅིས་པར་བོད་མི་ཚོ་དུས་ཚོད་ངེས་མེད་ལ་གསང་བའི་བཀག་ཉར་བྱས་ཏེ་ལོ་རྒྱུ་མང་པོར་བཙན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གཏོང་བའི་གནས་བབ་འོག་བཅུག་པ་ནི་རྒྱན་ལྡན་གྱི་ལག་བསྟར་ཞིག་དུ་འགྱུར་བཞིན་འདུག དེ་ལྟ་བུའི་ཁྲིམས་མེད་ཤུགས་མེད་ཀྱི་གསང་བའི་བཀག་ཉར་འོག་བོད་མི་ཚོའི་སྤྱི་དུ་ནག་ཉེས་འབྲ་མིན་གཡོག་ཆེད་དུ་སྤྱུག་སྤྱོད་མནར་གཙོད་ཚོད་མེད་བཏང་བའི་རྒྱན་གྱིས་བོད་མི་མང་པོ་བཙོན་འོག་དུ་ཆེ་སྒོ་གཡོར་བ་དང་ཡང་མང་པོ་ཞིག་བཀག་ཉར་འོག་གི་མནར་གཙོད་ཀྱི་རྒྱན་པས་སྤོད་སྒོལ་སྒོལ་པའི་རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཤུས་བྱུང་རྗེ་ཞན་དུ་སོང་ནས་གྲོངས་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་ཐུ་མཐུད་འབྱུང་བཞིན་འདུག

གཉིས། བྱེད་ཐབས་རིག་པ།

སྒྱུ་མོ་འདི་ཉིད་ནི་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་སྐད་གསུམ་ཉམས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་གྱིས་བཏོན་པ་ཞིག་ཡིན། ཉམས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་གྱིས་གནས་ཚུལ་ཡོང་ཁུངས་སྒྲ་ཆོག་གསལ་གྱི་ལ་བཞེན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོར་བོད་ནང་དུ་བྱུང་བའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་མང་དག་ཅིག་ཕྱོགས་བསྡེགས་དང་དག་བཤེར་བྱས་ཏེ་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན།

རྒྱུ་དུ་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་བཏོན་པའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་དངོས་བདེན་དང་ཁུངས་དག་ཡོང་སྐད་དུ་ཉུང་མཐར་ཡང་གནས་ཚུལ་ཡོང་ཁུངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཙུ་ནས་གནས་ཚུལ་རྒྱས་ལོན་རག་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་ལྟེ་གནས་ཁང་རང་གིས་གསར་དུ་བཏོན་པའི་གནས་ཚུལ་མཐའ་དག་དག་བཤེར་གྱི་བརྒྱུད་ལམ་དེ་ཉིད་བརྒྱུད་ནས་ཡོང་བཤེས་སྒྲགས་ཆགས་ཡོད།

གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལ་གཞིགས་ནས་སྒྱུ་མོ་འདིར་ཁོང་ཅག་གི་ངོ་སྤྱོད་བཀོད་ཐབས་བྲལ། མ་ཟད་རྒྱ་གཞུང་གིས་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྱོད་པར་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་འཛིགས་སྒྲུལ་དང་ཉེན་ཁ་འདྲ་མིན་བཟོ་བཞིན་པར་བཞེན་སྒྱུ་མོར་བཀོད་པའི་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐད་དུང་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཤིང་རག་ཐུབ་མེད།

འདི་ག་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་རང་གི་བདེ་འཇགས་སྒྲོས་བཏང་སྟེ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ནས་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྱོད་གནང་མཁན་ཆོའི་སྒྲིབ་སྒྲོལ་ལ་རྗེས་སྤྱི་རངས་ཁྱེད་ཞིན་ཡོད་ཅིང་འདི་གའི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྱོད་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཆོའི་བདེ་འཇགས་ལ་གཞོན་སྦྱོར་མི་གཏོང་བའི་ཙུ་དོན་དམ་པོ་བརྒྱུད་ཡོད།

གསུམ། སྤུལ་འདེབས།

འདི་ག་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པ་གཙོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་སྡེ་
ཁག་དང་། གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དོན་གཉེར་བ་སྤྱི་སྤེར་
ཡོངས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་གཞིན་ཤུགས་སྤྲད་དེ་གཤམ་གསལ་རེ་འདུན་དག་འབྲུབ་
ཐབས་གནང་རྒྱུའི་སྤུལ་འདེབས་བྱ།

1. རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིད་ཡོངས་ཁྲབ་ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་སུ་སྤྲད་པར་བརྟེན་རྒྱ་གཞུང་
གིས་འཇུ་བཟུང་བཙོན་འཇུག་འོག་མནར་གཅོད་སྤྱོད་བཞིན་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཆ་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་པར་
སྤུར་དུ་སློད་གྲོལ་གཏོང་དགོས།
2. རྒྱའི་བཀག་ཉར་ཁང་དང་བཙོན་ཁང་སོགས་ནས་བོད་མི་ཚོར་རྒྱ་དྲུག་མནར་གཅོད་དང་དམར་གསོད་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་
སློང་མཁན་གྱི་ཉན་རྟོག་མི་ལྷ་སོགས་ལ་ཁྲིམས་ལྟར་ཐག་གཅོད་ནན་པོ་བྱེད་དགོས།
3. ཁྲིམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་གང་ཡང་མེད་པར་ཉན་རྟོག་མི་ལྷ་ས་གང་བྱུང་འཇུ་བཟུང་དང་སྤྲོད་འཛིན་བཀག་ཉར་ཟེར་བ་
སོགས་ཀྱི་དབང་ཆ་སློད་པ་དང་དུས་ལུན་རིང་པོར་གསང་བའི་བཀག་ཉར་འོག་བཅུག་ནས་བྱང་བདེན་ཁྲིམས་
བཤེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་མི་སློད་པ་སོགས་ཀྱི་ལག་བསྟར་མཐའ་དག་ཅ་འགོག་བྱེད་དགོས།
4. ཚོས་ལུགས་བྱེད་སློ་སྤེལ་ཡུལ་དོད་མ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞི་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྤྱིག་གསར་པ་ཁག་ལ་
བསྐྱར་ཞིབ་ནན་པོ་བྱས་ཏེ་དེ་དག་གི་ཁྲིད་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཅ་འཛིན་དང་འགལ་ནས་བོད་མི་ཚོའི་ཚོས་
དང་རང་དབང་ལ་དོག་རྩེ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མེད་པར་བཟོ་དགོས།
5. བོད་ཀྱི་པ་མ་དང་སྤུ་གྲུའི་ཁྲིམས་མཐུན་ལྟ་སྤྱོད་གནང་མཁན་ཚོར་རང་གི་སྤུ་གྲུར་སོ་སོའི་རིག་གཞུང་དང་རིན་ཐང་།
སྐད་ཡིག་སོགས་སློབ་དུ་འཇུག་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཁག་ལ་འགན་སྲུང་ཡོང་ཐབས་བྱ་དགོས།
6. བོད་ཀྱི་སྤེར་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་ཁག་སློབ་རྒྱུ་གྱུར་ལག་བསྟར་མཚམས་འཛོག་དགོས་པ་མ་ཟད། བོད་སྤུ་གྲུ་ཚོ་རང་
གི་པ་མ་དང་ཁྲིམས་མཐུན་ལྟ་སྤྱོད་བའི་ཚོས་མཐུན་མེད་པར་རྒྱ་གཞུང་གིས་བཅུགས་པའི་སློབ་གྲྭ་བཙོན་དབང་
གིས་བཅུག་པའི་ལག་བསྟར་ཡང་མཚམས་འཛོག་བྱེད་དགོས།
7. བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་དང་ཚོས་དང་ཆབ་སྤྲོད་ཀྱི་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་པས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་

དབར་ལ་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་དུ་མཆམས་འཛོག་བྱས་ནས་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཅ་འཛིན་དམ་སྤྲད་བྱེད་དགོས།

༩. བོད་མི་རྒྱམས་དབུས་མཇལ་སོགས་ལ་འགོ་བར་བརྒྱད་རིམ་རྒྱུག་འཛིང་ཅན་གྱི་ཆོག་མཆན་ཞུ་བའམ་ལམ་གྱི་ས་ཆོགས་སོ་སོ་ནས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བ་མཐའ་དག་མཆམས་འཛོག་བྱས་ནས་བོད་མི་ཆོའི་འགོ་སྒྲོད་རང་དབང་འགན་སྤྲད་བྱེད་དགོས།
༡༠. བོད་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་སློབ་གྲྭ་ཁག ལས་རིགས་སྡེ་ཁག ཁྲིང་གསེབ། མཐའ་མཆམས་ཁག་གཙོས་སྤྱི་ཆོགས་སྡེ་ལ་ཐོར་ཆབ་སྡེད་གྱི་སློབ་གསོ་ཟེར་བ་སོགས་བཏང་ནས་གྲད་བ་བཟུ་ཐབས་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བ་སྤྱི་ཆོགས་སྡེ་ལ་བཞིན་བ་སྒྲུབ་དུ་མཆམས་འཛོག་དགོས།
༡༡. ཉ་ཅང་ཞིབ་ཆོགས་དང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གསང་ཉལ་མ་ལག་བཅུགས་ཏེ་བོད་གྱི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དོན་གཉེར་བ་དང་། ལས་འགུལ་བ། རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་ཁྲིམས་ཐེར་འདོན་བྱེད་མཁན་རིགས་ལ་གཞོན་འཆེ་གཞོན་བའི་གསང་ཉལ་མ་ལག་མེད་བ་བཟོ་དགོས།
༡༢. གསང་ཉལ་འགོག་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཟེར་བར་བསྐྱར་ཞིབ་དགོས་བ་མ་ཟད། ལྷ་ལམ་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཞབས་ཞུའི་སྤྱི་གསོལ་ཟེར་བ་སོགས་ལྷ་ལམ་གྱི་ཆོས་ལུགས་བྱ་བར་དམ་བྲག་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་སྤྱི་གསོལ་མེད་བ་བཟོ་དགོས།

(གཉེན་ལས་རྫོང་དུ་སྒྲར་བའི་སྐད་གསུང་ཤིལ་བསྒྲགས་གུང་སྒྲུབ།)

བཞི། སྒྲ་བརྗོད་རང་དབང་།

༡) དག་གཞོན་ཅན་གྱི་སྤྲིག་ཁྲིམས་གཏན་འཁེབས་དང་
༡༥ལོ་ས་མཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་དམ་དྲག་
རྒྱུ་ཡི།

ཀྱུ་གཞུང་གིས་འདི་ལོ་གསར་ཉུལ་འགོག་སྒྲུབ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ཡིག་བསྐྱར་བཅས་བྱས་ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༡
པའི་ཆེས་ ༡ ཉིན་ནས་ལག་བསྟར་འགོ་འཇུག་སྒྲུབ་སྤངས་
ཁྲིམས་ཡིག་བསྐྱར་བཅས་དེས་སྤྱི་ཆོག་ཁྲིམས་ཁྲོད་མི་ཤར་ཚུན་
བར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་སོ་སྣ་བྱེད་བར་སྒྱུལ་མ་བཏང་ནས་མི་
སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་གསར་ཆུང་ཐོབ་ཐང་དང་སྤྱི་བརྗོད་རང་
དབང་ལ་ཆོད་བཀག་འཕར་མ་བཅོས་འདུག དེ་དང་འབྲེལ་
བར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོར་ཀྱུ་གཞུང་དབུས་གཞུང་ནས་"མི་
མང་གི་དོན་ནས་ཀྱུ་ལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་ལ་གཞོན་གཞིའི་
བྱ་སྤྱོད་རིགས་ཐེར་འདོན་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་གཞུང་གིས་བྱ་
དགའ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡིན་པའི་"ལམ་སྟོན་བཀོད་ཁྲབ་སྟེ་"ཀྱུ་ལ་
ཁབ་བདེ་འཇགས་"ཐེར་བ་གཞོན་གཞིའི་བྱ་སྤྱོད་རིགས་མི་
མང་རང་གི་དོན་ནས་མ་སྒྱུལ་དང་ལྷང་ཐོག་གཞུང་ལ་ཡར་
ཁྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་བྱ་དགའ་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་
སྤྲིག་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་"དམིགས་གཏན་"དང་"གནས་
ཚུལ་རྒྱན་མ་"སྤྲིག་གི་མིང་ཐོག་ནས་དུ་ཆུང་སྟེང་གི་སྤྱི་
བརྗོད་རང་དབང་ལ་ཆོད་བཀག་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་རབ་
དང་རིམ་བཤེལ་བ་ནི་ཉ་ཅང་རྒྱན་ལྡན་ཅན་དུ་གྱུར་འདུག
དཔེར་ན་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༩ དང་ ༡ པའི་ནང་དུ་ཀྱུ་གཞུང་གི་ཁྲོད་
ཡོངས་ལ་བདུན་པའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བའི་ཁྲོད་དུ་སྤྱི་བདེ་
ལྡན་ཁང་གི་གནས་རིམ་སོ་སོའི་དུ་ཆུང་ཉིན་རྟེན་པར་མི་
མང་ལ་སྒྱུལ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་དུ་ཆུང་བཅོཆོང་ཁང་ཁག་ལ་
དུ་ཆུར་སོ་སྣ་དང་དོ་དམ་བྱེད་དུ་བཅུག་ཆུང་དབང་ཆ་ད་
ཆོན་པ་སྤྱད་ཡོད།

ཀྱུ་གཞུང་གིས་༡༥ལོ་ས་མཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་
བརྒྱན་བར་དང་གནས་ཚུལ་ཁག་ལ་དུ་ལམ་དུ་སྤེལ་བར་
ཆོད་བཀག་ཆེས་ཆེར་བཅོས་ཡོད་ཅིང་འདས་པའི་མི་ལོ་
བཅུ་ཕྲག་འགའི་རིང་ཁྲོད་གི་སྤྱི་བར་སྤྲིག་གཏན་འགོག་
བྱས་ནས་བོད་མི་ཆོའི་ཁང་ཁྲིམ་དང་ཁ་བར་སྤྲིག་སྤྱོད་
བཤེར་བྱས་ཏེ་ཁྲོད་གི་སྤྱི་བར་རིགས་ཉར་ཆོག་གི་བྱེད་
མཁན་ཆོར་ཁྲིམས་ཆད་ནན་པོ་གཙོད་བཞིན་ཡོད། འོན་
ཀྱང་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་དུ་༡༥ལོ་ས་མཆོག་ལ་
མཆོན་ཤིང་བཅོ་ཐབས་སུ་ཆད་དུ་གཙོད་གཏུབ་བྱས་པའི་

ཁོང་གི་བརྟན་ཐུང་ཞིག་ཀྱི་ནག་གི་བྱ་རྒྱུ་ནང་དུ་ཁྱབ་སྤེལ་
ཤུགས་ཆེར་བྱས་སོང་། ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༡༠ ཉིན་
མདོ་སྨད་རྩ་བ་ནས་ཡིན་པའི་དགེ་ཆུན་བདེ་ལེགས་ལགས་
ཀྱིས་བྱ་རྒྱུ་སྤེལ་དུ་འགོང་ས་མཆོག་གི་བརྟན་པར་མཇུག་
བར་དགའ་ཆེར་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་སྐྱད་ཆ་བཤད་པར་བརྟན་
ཀྱི་གཞུང་གིས་ཁོང་ཉིད་བདུན་སྟག་གཉིས་ཅུ་ལ་བཀག་
ཉར་བྱས་པ་མ་ཟད། སློང་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས་ལས་གནས་ལས་
ཐུང་དེ་དོ་དམ་འོག་བཅུག་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག

ཀྱི་ནག་གི་བྱ་རྒྱུ་ཁྱབ་སྤེལ་བྱས་པའི་འགོང་ས་
མཆོག་གི་བརྟན་ཐུང་དེ་ཆེད་མངགས་ཁོང་ལ་མཆོན་ཤས་
བཟོ་ཐབས་སུ་གཅོད་གཏུབ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་བོད་
མི་གཞན་ཞིག་གིས་སྟོན་རྗེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཆར་ཡོད་
པའི་བརྟན་ཐུང་ཞིག་འབྲུག་དབྱིངས་བྱ་རྒྱུ་བཀོད་འདུག་
ཀྱང་དེ་ཉིད་ལམ་སང་བཀག་བཞུགས་བྱས་པ་མ་ཟད་
བསྐྱར་འགོད་མི་ཐུབ་པ་བཟོས་འདུག

༡) སྐད་འཕྲིན་ཆོགས་པ་འཇུགས་མཁན་འཇུ་བཟུང་བཅོན་
འཇུག

སྟོན་ལམ་གསོག་སྐབ་བྱེད་པ་དང་། ཞལ་འདེབས་
བསྐྱུ་བྱས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐད་འཕྲིན་ཆོགས་པ་འཇུགས་
མཁན་ཀྱི་བོད་མི་མང་པོར་ཀྱི་གཞུང་གིས་འཇུ་བཟུང་བཅོན་
འཇུག་སོགས་ཀྱི་ཉེས་ཆད་གཅོད་བཞིན་འདུག འདི་ལོ་ཕྱི་
ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་དུ་འདམ་གཞུང་གི་ཆོང་འདམ་ཚུ་ཁ་ནས་ཡིན་
པའི་སེམས་སྐྱིད་སྐྱོལ་མ་ལགས་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཤིང་ཕྱིས་
སུ་གསང་བའི་སྐོ་ནས་"རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གསང་བ་ཕྱིར་
བསྐྱགས་"བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་ལོ་གཅིག་དང་བྱེད་ཀའི་
བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་འདུག ཁོ་མོས་སྟོན་ཆད་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༡ ལོར་ཉིག་དབྱིབས་རིམས་ནད་སྐབས་སུ་སྐད་
འཕྲིན་ཆོགས་པ་བཅུགས་ཏེ་དེའི་ནང་དུ་རིམས་ནད་ཀྱི་
མནར་མཁན་ཆོའི་ཆེད་དུ་སྟོན་ལམ་གསོག་སྐབ་བྱས་པ་

དང་རིམས་ནད་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཁྱབ་སྤེལ་བྱས་
པ་སོགས་ནག་ཉེས་སུ་བབས་འདུག

ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཆེས་ ༢༥ ཉིན་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་སྐུ་
ཆོང་ནས་ཡིན་པའི་བསམ་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས་སྐད་འཕྲིན་དུ་
ནང་ཆོས་ཆོགས་པ་ཞིག་བཅུགས་པར་བརྟན་འཇུ་བཟུང་
བཅོན་ཁྲིད་བྱས་འདུག ཁོང་གི་སྐུ་གསུམ་གྱི་པ་ཡིན་པ་
དང་འཇུ་བཟུང་མ་བྱས་པའི་གོང་དུ་ཉིན་རྒྱུ་ལས་ཁུངས་
སུ་སྐད་བཏང་ནས་སྐད་འཕྲིན་ཆོགས་པ་དེའི་ལས་དོན་
སྐོར་འདི་བཅད་ནན་པོ་བྱས་པ་དང་ཁ་བར་འཕྲིན་སྟེ་
ཡོངས་སུ་བསྟོག་བཤེར་བྱས་འདུག དོན་དངོས་ཐོག་སྐད་
འཕྲིན་ཆོགས་པ་དེ་ཆེས་པ་བཅོ་ལྔ་སོགས་སུ་བྱི་ཕྱི་ལ་
ཟས་སྐྱོན་པ་སོགས་ཆོས་སྟོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཁོར་ཀར་
སྐྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ཟླ་ ༣ པའི་ཆེས་ ༢ ཉིན་གཞིས་ཀ་ཅེ་ནམ་སྐྱིང་
ཆོང་ནས་དབྱངས་མཆོ་ལགས་ཀྱིས་ཁ་བར་ནང་ནས་ཕྱི་
སྟོགས་སུ་བར་བཏང་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་སོགས་ལ་
བསྐྱད་དེ་འཇུ་བཟུང་བཅོན་ཁྲིད་བྱས་འདུག ཁོ་མོ་འཇུ་
བཟུང་བཅོན་ཁྲིད་བྱས་པ་དེས་ཀྱང་བོད་མི་ཆོའི་ཁ་བར་དང་
བྱ་ཐོག་གི་བྱ་སྐྱོད་ཁག་ལ་ཀྱི་གཞུང་ཉིན་རྒྱུ་ལས་སོ་སྟེ་
དང་དོ་དམ་ནན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་གསལ་པོར་མཆོན་
ཐུག།

(ཟངས་དཀར་འཇམ་དབྱངས།)

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༣ པའི་ནང་དུ་རྩ་བ་ལྟར་མཆུ་རྫོང་
 བས་ཡིན་པའི་ཟངས་དཀར་འཇམ་དབྱངས་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་
 གཞུང་གིས་བོད་ཁུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཏུ་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐད་
 ཡིག་རྒྱ་ཡིག་ཡིན་པའི་སློབ་གསོ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་
 པར་སློན་བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་ཡིག་གིས་པར་བརྟན་ལོ་བཞི་ཡི་
 བཅོམ་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་། ཕྱི་
 ལོ་ ༢༠༢༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ པའི་ནང་དུ་རྩ་བ་ལྟར་མཆུ་
 རྫོང་དུ་སློབ་གྲྭའི་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐད་ཡིག་རྒྱ་ཡིག་བཟོ་
 དགོས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཀོད་ཁྲབ་སྤྲོད་སྐབས་ལོ་དེའི་
 ཕྱི་ཟླ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༢༥ ཉིན་རང་ལོ་ ༩༧ ཡིན་པའི་
 ཟངས་དཀར་འཇམ་དབྱངས་ལགས་ཀྱིས་བོད་ཁུལ་གྱི་སློབ་
 གྲྭ་རྒྱུད་སྐད་ཡིག་གི་བསྐྱབ་གཞི་སྤེལ་བ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཙུ་
 ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་སོགས་དང་འགལ་ཡོད་ཅེས་སློན་
 བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་ཡིག་སྤེལ་བར་བརྟན་ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་ ༦ པའི་
 ཆེས་ ༩ ཉིན་འབྲུ་བཟུང་བཅོམ་ཁྲིད་བྱས་མཐར་ལོ་བཞིའི་
 བཅོམ་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་མ་བཏང་བར་དུ་གསང་བའི་ས་
 ཆོག་ས་ཤིག་ཏུ་བཀག་ཉར་བྱས་འདུག།

**༣) ལྷ་ལམ་དང་ཡུལ་དངོས་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བརྗོད་རང་
 དབང་ལ་བཀག་བསྡོམས།**

ལྷ་ལམ་གྱི་སྤྱི་བརྗོད་རང་དབང་ལ་ཆད་བཀག་རྒྱ་
 ཆེར་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཁར་ཡུལ་དངོས་གང་སར་ཉན་
 རྟོག་པ་དང་གསང་ཉལ་ཡོ་ཆས་ཤོན་ཆེན་འབྲེལ་འཇོག་
 བྱས་ཏེ་དམ་བཅུ་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟན་དེར་གི་
 ཆར་བོད་མི་ཆོར་ཡུལ་དངོས་སུ་ངོ་ཚོལ་སྐད་འབོད་སོགས་
 བྱས་ཏེ་རང་གི་ཆོར་བ་ཕྱིར་སློན་བྱ་སའི་ཁོར་ཡུག་མེད་པ་
 བཅོས་ཡོད།

(ཆབ་སྲིད་བཅོམ་པ་དོ་རྩེ་བཟུ་ཤིས་ཀྱི་གཅེན་མོ་མགོན་པོ་སྤྱིད་ཀྱིས་ཞི་ཚོལ་
 གནང་བཞིན་པ།)

ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གི་བཅོམ་འོག་ཏུ་ཆེ་
 བཅོམ་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆད་ཁྲར་བཞིན་པའི་ཆབ་སྲིད་བཅོམ་པ་དོ་
 རྩེ་བཟུ་ཤིས་ལགས་ཀྱི་གཅེན་མོ་མགོན་པོ་སྤྱིད་ལགས་
 ཀྱིས་འདི་ལ་ཉན་རྟོག་པས་འཛིགས་སྤྱུལ་དང་རྒྱུད་རྟེན་
 མཐར་གཅོད། བཀག་ཉར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་མ་བཟོས་པར་
 ཕྱི་ཟླ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་རང་གི་
 གཞུང་པོ་དོ་རྩེ་བཟུ་ཤིས་ལ་བྱང་བའི་ཀྱི་ཁྲིམས་བཤེར་
 དགོས་པ་དང་ཐུག་འཕྲད་ཀྱི་གོ་སྐབས་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་
 རེ་ཞུ་བྱས་ཏེ་ལྷ་ལམ་ཁྲིམས་ཁང་གི་སྤྱི་འགྲམ་དུ་ཞི་བའི་ངོ་
 ཚོལ་བྱས་པ་མ་ཟད་ཁོ་མོའི་ཞུ་ཆོག་དང་ཉན་རྟོག་མི་སྣས་
 འབྲུ་བཟུང་བཀག་ཉར་དང་རྒྱུད་རྟེན་མཐར་གཅོད་བཏང་
 བའི་གནས་ཚུལ་སོགས་བརྟན་བྱུང་གི་ལམ་ནས་དུ་ཐོག་ཏུ་
 སྤེལ་བ་མཐོང་རྒྱུ་འདུག། མགོན་པོ་སྤྱིད་དང་ལྷན་དུ་ཁོར་གི་
 ཁྱོ་ག་དང་གཞུང་པོ་དོ་རྩེ་ཆེ་བརྟན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞི་ཚོལ་
 དུ་མཉམ་ཞུགས་གནང་འདུག།

ལྷན་ བེས་ཡིན་དང་སྐད་ཡིག་གི་ཐོབ་ཐང་།

༡) སྤྱི་མཐུན་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐད་ཡིག་གྱི་ཡིག་ཡིན་པའི་སློབ་གསོ་སྤེལ་བཞིན་པ།

འདི་ལོར་མདོ་སྐད་རྩ་བ་ཁྲུལ་གྱི་སློབ་ཚུངས་ཁག་ཏུ་
སློབ་གསོའི་ཐབས་ལམ་གཉིས་པའམ་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐད་
ཡིག་གྱི་ཡིག་ཡིན་པའི་སློབ་ཁྲིད་ལམ་ལུགས་དངོས་སུ་
ལག་བསྟར་བྱས་འདུག

སྔོན་ ༢༠༢༠ ལོར་རྩ་བ་ཁྲུལ་གྱི་སློབ་གསོའི་ཐབས་
ལམ་གཉིས་པའམ་གྱི་སྐད་ཐོག་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་
ལམ་ལུགས་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུའི་སློབ་ཁྲིད་སྐབས་བོད་
ཀྱི་སློབ་གསོ་བ་དང་དགེ་ཆེན། བྱིས་བདག་སོགས་ཀྱིས་གྱི་
གཞུང་ལ་སྒྲན་ཞུ་བརྒྱབས་པ་དང་ལག་བསྟར་དེར་དགག་
པ་བྱེད་པའི་ཡོངས་ཁྲུབ་འཕྲིན་ཡིག་དང་བསམ་འཆར་ཙམ་
ཡིག་གྱི་ཆེར་སྤེལ་ནས་དོས་ལེན་མེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་
གསལ་པོ་བསྒྲན་ནས་རེ་ཞིག་ལག་བསྟར་བཀག་འགོག་
ཐུབ་པར་གྱུར། སྐབས་དེར་བྱ་ལམ་ནས་དམངས་ཚོགས་
ཁྲིད་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐད་ཡིག་གང་དགོས་འདེམས་ཤོག་
འཕེན་གྱི་ལས་འགུལ་ཁྲིད་མི་ ༢༥༠༠༠ ཙམ་གྱིས་ཆ་ཤས་

སྐབས་བའི་ནང་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༥ གྱིས་བོད་ཡིག་གཙོ་
བབ་གི་སློབ་ཁྲིད་བདམས་འདུག

རྩ་བ་ཁྲུལ་གྱི་གྱི་སྐད་སློབ་གསོར་དགག་པ་དང་
སློབ་བཞུད་བྱེད་མཁན་མང་དག་ཅིག་གྱུར་བའི་ནང་བོད་ཀྱི་
དགེ་ཆེན་ཆེན་མོ་བ་དང་སློབ་གསོ་བ། དགེ་ཆེན། སློབ་མ།
བྱིས་བདག་སོགས་མང་པོ་གྱུར་བའི་ནང་ནས་ཡོངས་
གྲགས་ཆེ་ཤོས་གྱུར་བ་གཅིག་ནི་ད་ལྟ་གྱི་བཅོན་ཁང་དུ་
ལོ་བཞི་དང་བྱེད་ཀྱི་དུས་བཀག་བཅོན་འཇུག་གི་བྱིས་ས་
ཆད་ཁྲུབ་བཞིན་པའི་ན་གཞོན་ཤེས་ཡོན་པ་ཐུབ་བསྟན་ལྷ་
ལྷོས་སམ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱི་ཆེ་ཞུ་བ་ཁོང་རེད། ཁོང་
ཉིད་འཇུ་བཟུང་མ་བྱས་པའི་ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་ཡར་སྔོན་ཏེ་
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་གྱི་ཡིག་
ཐོག་ཡོངས་ཁྲུབ་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་བྲིས་པའི་ནང་གྱི་ནག་
དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་གྱི་སྐད་སློབ་གསོས་གྱི་རིགས་
ཆེན་པོ་རིང་ལུགས་སྤེལ་ཏེ་མི་རིགས་གཞན་རྣམས་རྗེས་
ལུས་དང་སྐྱོར་བཞུས་ཡོད་པ་ཐེང་འདོན་བྱས་འདུག

“འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཚེ་ཆེན་ཆེ་བའི་རིག་གནས་གཏོར་བཞིག་ནི་ཆེན་ཆུལ་རབས་མཐུག་རྗེས་ལ་ཉེ་སྐབས་ཞིག་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་བོད་མའི་བཀའ་བཙུན་པོ་དེ་རིམ་གྱིས་“ཡང་དག་པའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་”ཞིག་ཏུ་གྱུར་སོང་བ་རེད། རྒྱལ་ཁྲིམས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་སློབ་གསོ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་ཅན་དུ་གྱུར་སོང་བ་རེད། གལ་ཏེ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་པ་སྐད་གཙོ་བོ་འཛིན་བྱས་ན་རྒྱ་བསྐྱར་རིང་ལུགས་དང་ཐ་དད་དུ་ཆགས་སོང་བ་བཤད་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གནད་དོན་འདིའི་“རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཅེས་པ་བཏང་ན། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་དང་སྐད་ཡིག་ལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་ཕར་ཞོག། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་སྐད་ཡིག་ལ་གཞི་རྩའི་འཛིན་སྐྱོང་གནས་བྱེད་པའི་ས་ཆ་ཞིག་ཀྱང་ཅ་བ་ནས་མེད་པ་རེད།”

ས་བྱ་ཆེ།

འདི་ལྟ་བུ་རྒྱ་བསྐྱར་སློབ་གསོར་དགག་པ་བྱེད་མཁན་ས་བྱ་ཆེ་དང་སློབ་གསོ་རབ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་བོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་བ་དང་། དགེ་ཆེན། སློབ་མ་སོགས་མང་པོ་འདྲ་བཟུང་བྱས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བར་བརྟེན་བོད་མི་མང་པོས་དུ་ལམ་དུ་“ཆགས་པར་གཏམ་བཟང་གིས་བྱུང་། བཙོན་ཁང་ཁྱེད་བཟང་གིས་བཀའ་བའི་དུས་”ཞེས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེད་དང་དོ་གློ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཏུ་ཅང་མང་པོ་སྤེལ་འདུག།

༡) བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གལ་ཆུང་དུ་འཛིན་པའི་ཁྱིམ་སྐྱུ་ལག་བསྟར།

འདི་ལོ་བྱི་ཟླ་ ༦ པའི་ནང་མ་ལོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཟེར་བས་སུ་མོ་བྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་གཏན་

འབབས་བྱས་པའི་བོད་སྐད་ཡིག་གྲ་བའི་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཞེས་པ་བསྐྱར་བཙོན་བཏང་སྟེ་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་གསར་པ་ཞིག་གཏན་འབབས་བྱས་ཡོད་པ་བྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡ ཉིན་ནས་བཟུང་སྐར་གྱི་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་མེད་པ་བཙོན་ཏེ་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་གསར་པ་འདི་ཉིད་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་སྤེལ་སོང་། མིང་དུ་བོད་སྐད་ཡིག་ཅེས་བཀོད་ནའང་ནང་དོན་ལ་རྒྱུ་སྐྱེས་སྐད་བཀོལ་སྐྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ཆེན་མང་པོ་གསར་སྟོན་བྱས་ཏེ་མ་ལོ་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ཡིག་གཙོ་བོ་བཟུང་གི་སློབ་གསོ་སྤེལ་དགོས་པ་མངོན་གསལ་དོན་པོ་བཙོན་འདུག།

སྐར་གྱི་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆེད་པའི་དོན་ཆེན་བཟུ་བཟུན་པར་“རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནང་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་སློབ་འབྲིང་དང་སློབ་ཆུང་གིས་བོད་ཡིག་སློབ་བྱིན་ལ་བྲགས་སྟོན་བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུ་སྐྱེས་ཀྱི་སློབ་བྱིན་ལའང་བྲགས་སྟོན་བྱག་དགོས། བོད་རིགས་སློབ་མ་ཆུང་མང་པའི་སྤྱིར་བཏང་སློབ་འབྲིང་དང་སློབ་ཆུང་དུ་གནས་ཚུལ་དངོས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་སློབ་བྱིན་བཀོད་སྤྲིད་བྱེད་རྒྱུ་”ཞེས་པའི་དོན་ཆེན་ཉིལ་པོ་མེད་པ་བཙོན་པ་དང་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆེད་པའི་དོན་ཆེན་བཟུང་པར་“རང་སྐྱོང་ཁུལ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས། སློབ་གསོ། ཆོན་རིག་འཕྲོད་བསྟེན། གསར་འགྱུར། བརྟན་འཕྲིན། ཅལ་སྤྱི་བཅས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་ནང་བོད་ཡིག་བཀོལ་སྐྱོད་བྱེད་པར་བྲགས་སྟོན་བྱག་རྒྱུ་”ཞེས་པའི་ཆབ་དུ་ཁྱིམ་སྐྱུ་སྐྱུ་གསར་པའི་དོན་ཆེན་བཟུང་པར་“རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་རིམ་པ་སོ་སོའི་སློབ་གསོ་སྤྱི་འཛིན་སྟེ་ཁག་གིས་སློབ་བྱ་དང་། སློབ་གསོ་ལས་ཁུངས་ལ་མཛུབ་སྟོན་གནང་སྟེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྐྱོད་སྐད་ཡིག་གི་སློབ་གསོ་སྤེལ་སྤེལ་གཏོང་བའི་དུས་མཆུངས་སུ། དགོས་མཁོ་ལྟར་བོད་སྐད་ཡིག་གི་སློབ་བྱུང་འཛུགས་དགོས་”ཞེས་མ་ལོ་ཁུལ་སློབ་བྱ་ཁག་དུ་རྒྱུ་སྐྱེས་ཀྱི་སློབ་གསོ་གཙོ་བོར་སྤེལ་

དགོས་པ་དང་བོད་ཡིག་ནི་“དགོས་མཁོ་ལྟར་”ཟིན་དགོས་
པའི་སྐད་ཡིག་གི་འདྲིན་གྱ་ཞིག་གི་དོ་བོར་བསྐྱར་འདུག

ཡང་ཁྱིམ་ས་སྤོང་པའི་དོན་ཚན་གསུམ་པར་
བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་མ་ལྟོ་ཁུལ་གྱི་“སྤྱི་དབང་ལག་བསྟར་
བྱེད་པའི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་གསལ་བ་
བསུབ་སྟེ་ཚབ་ཏུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་མ་ལྟོ་ཁུལ་གྱི་“སྤྱི་
སྤྱོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཅིག་ཡིན་”ཞེས་བསྐྱར་འདུག

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་
རྒྱུན་འདྲིན་དར་སྤེལ་གཏོང་དགོས་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་མཆོན་
པའི་ནང་དོན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཕྱིར་བསྟར་བྱས་འདུག དོན་
དངོས་ཐོག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱི་བྱ་རྒྱུ་ལག་ལེན་
ཐད་ཆོག་སྤྱིར་ཁ་གསལ་མེད་པར་རྒྱ་སྐྱུར་སྤོང་གསོ་ལ་
ཁྱིམ་ས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་ཡོད་པ་བཅོས་པ་འདིས་ཁོང་ཆོའི་སྐད་
གཉིས་སྤོང་གསོ་ཟེར་བར་རྒྱ་བོད་སྐད་གཉིས་བར་གདམ་
ག་ཡོད་ཚུལ་བཞེད་པར་དོག་རྩལ་བཏང་བ་མ་ཟད་དེ་དག་
མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བྱེད་ཅུ་ཡིན་པ་གསལ་འདོན་བྱས་འདུག

༣) བོད་ཀྱི་སྤྱིར་བཏུགས་སྤོང་གྱ་སྤོང་བརྒྱབས་པ།

(སྤོང་བརྒྱབས་ཟེན་པའི་དཀར་མཛེས་རྒྱལ་བསྟན་སྤོང་གྱ་)

འདི་ལོའང་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱིར་
བཏུགས་སྤོང་གྱ་ཆེ་ཤོས་རྒྱལ་བསྟན་སྤོང་གྱ་སྤོང་བརྒྱབས་
ཟེན་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད། སྤོང་གྱ་དེ་ནི་
དཀར་མཛེས་རྫོང་པ་ཆ་སྟེ་བར་ཆགས་ཤིང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥

ལོར་བཟུ་ཤིས་དར་རྒྱས་དགོན་པའི་མཆོག་སྤུལ་རྒྱལ་
བསྟན་སྤོང་བཟང་བྱམས་པ་མཆོག་གིས་གསར་འཛུགས་
གནང་བ་ཅིང་འདུག སྤོང་གྱ་དེར་སྤོང་རྒྱུང་འདྲིན་རིམ་དང་
མོན་ས་བྱག་པ་བར་ཡོད་པ་དང་། སྤོང་གྱ་འདི་ནང་བོད་ཀྱི་
སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་པའི་དབྱིན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་ ཅིས་རིག་
དང་གསོ་རིག་ ལག་ཤེས་སོགས་ཟིན་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད་
ནམ་རྒྱུན་སྤོང་གྱ་འདི་ནང་ཞལ་འདོན་སྤྱིར་བ་དང་བོད་ཀྱི་རིག་
གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་བྱེད་སྤྱོད་འདྲ་མིན་
སྤེལ་སྤོང་ཡོད་པ་ཅིང་། དེ་ལྟ་སྤོང་གྱ་དེ་ནམ་སྤོང་མ་ ༤༥༠
ལྷག་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། ལག་ཤེས་སྟེ་ཚན་ནམ་སྤོང་མ་
༡༥༠ ལྷག་སྤོང་མཐར་ཕྱིན་འདུག དེ་ནི་དཀར་མཛེས་ཡུལ་
ཀྱི་སྤོང་གྱ་སྟན་གསུམ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་སྤོང་ཆད་ཟེ་
ཁོན་ཞིང་ཆོན་ཀྱི་དོས་ནམ་སྤོང་གསོ་སྤོང་ཐོན་ཀྱི་བྱ་དགའ་
ཡང་ཐོབ་སྤོང་ཡོད་པ་ཅིང་། སྤོང་གྱ་འདི་སྤོང་བརྒྱབས་པའི་
རིམ་སྤོང་སྤུག་ཆ་ཆང་དཀར་མཛེས་རྫོང་གཞུང་
བཏུགས་སྤོང་གྱ་བསྐྱུལ་དུ་བཏུག་འདུག སྤོང་གྱ་ལོ་
༢༠༢༡ ལོར་ཡང་རྒྱ་གཞུང་གིས་སྤོང་གྱ་དེའི་བསྐྱུལ་གཞིའི་
སྐད་ཡིག་རྒྱ་ཡིག་བཅོ་དགོས་པ་དང་ཡིག་རྒྱུགས་ཀྱང་རྒྱ་
ཡིག་གི་ལམ་ནས་གཏོང་དགོས་པའི་བཅའ་བཀའ་བཏང་
ཞིང་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ཆེ་སྤོང་གྱ་སྤོང་བརྒྱག་དགོས་པའི་ཉེན་
བརྟན་བཏང་འདུག

རྒྱ་གཞུང་གིས་འདི་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྤྱིར་བཏུགས་སྤོང་
གྱ་ཁག་ནི་རང་གི་རིག་གཞུང་བཅའ་བསྐྱར་གྱི་འཆར་གཞི་
ལེགས་འགྲུབ་ཡོང་བའི་འགོ་གཞུན་ཆོན་པོ་ཞིག་ཏུ་དོས་
འདྲིན་བྱས་ནས་ཆོག་མཆན་ཡོད་མེད་ལ་མ་བཟོས་པར་
འདི་ལྟར་སྤོང་གྱ་བཞིན་ཡོད་པས་ད་ལྟ་ཉུང་དུ་ལས་ཞིག་
ལྷག་མེད་པའི་བོད་ཡུལ་ཀྱི་སྤྱིར་བཏུགས་སྤོང་གྱ་ཆོའི་མ་
འོངས་པའང་ཉེན་ཁ་ཞིག་ཏུ་སྤྱུང་ཡོད།

(ཀླ་གཞུང་གིས་སློབ་ཆུང་ཁག་གི་ཆེད་དུ་བཞོས་པའི་ནི་ཅེན་པོ་ལིང་གི་བསམ་སློབ་སློབ་དེབ།)

འདི་ལྟར་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་གཙོ་
འཛིན་བྱ་སའི་སྒྲེང་བཙུགས་སློབ་གྲྭ་དག་སློབ་ཆུབས་ཏེ་
སློབ་སྒྲུབ་ཆོ་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ཀླ་གཞུང་གིས་བཙུགས་པའི་
གཙའ་སྟོད་སློབ་གྲྭར་བསྐྱལ་དུ་འཇུག་པ་ནི་ནི་ཅེན་པོ་ལིང་གི་
རིག་གཞུང་བཅན་བསྐྱར་གྱི་སྲིད་ཁྲིམས་ལག་བསྟར་བྱེད་
ཐབས་ཤིག་ཆགས་ཡོད།

བྱུག་གར་བྱུང་འཇུ་བཟུང་དང་མནར་གཅོད།

༡༠) བཀག་ཉར་འོག་གི་འདས་ཁྲོངས།

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཁམས་ལི་ཐང་ནས་ཡིན་པའི་དགེ་བཤེས་པན་བདེ་རྒྱལ་མཆོན་ལགས་རྒྱ་གཞུང་གི་བཀག་ཉར་འོག་ནས་འདས་ཁྲོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་སྐྱེའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད། དགུང་ཁངས་ ༥༩ ཡིན་པའི་དགེ་བཤེས་ཁོང་གིས་རྒྱན་དུ་འཆད་ཁྲིད་གནང་བ་དང་ཚོད་རྩིས་འདུམ་སྒྲིག་གནང་བ་སོགས་ས་གནས་དམངས་ཚོགས་ལ་བཀའ་བློན་ཆེན་པོ་ཡིན་འདུག ཁོང་འཇུ་བཟུང་མ་བྱས་པའི་ལོར་དུ་སྐུ་གཟུགས་བདེ་ཐང་ཡིན་ན་ཡང་ཁོང་གིས་ལི་ཐང་དུ་ཆགས་པའི་དབྱུང་འཛོག་བཤའ་སྐྱབ་དར་རྒྱས་ཉམས་གསོ་གནང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོའི་ཟླ་ ༣ པའི་ནང་རྒྱ་གཞུང་ཉེན་རྟོག་པས་འཇུ་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་འདུག་ཅིང་ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་ ༧ པའི་ནང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་མིན་གྱི་རྒྱུ་པས་སྐྱོན་ཁང་དུ་ཁྲིད་རྒྱུ་ཡང་བསྐྱར་བཀག་ཉར་བྱས་འདུག ཁོང་ཉིད་སྐུ་ཁྲོངས་རྒྱུ་རྒྱུ་གཞུང་གིས་དེ་འབྲེལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཕྱིར་བསྐྱགས་མི་ཆོག་པའི་བཅོན་བཀའ་བཏང་བ་མ་ཟད། སྐུ་ཕྱང་ལ་མཇལ་བཅར་བྱེད་མ་བཅུག་པ་དང་། བྱང་མི་ཆོར་ཞུགས་འདུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་མ་བཅུག་པ་སོགས་དམ་བླ་ཆེན་

པོ་བྱས་འདུག་པས་ཁོང་ཉིད་བཀག་ཉར་འོག་མནར་གཅོད་གྱི་རྒྱུ་པས་སྐུ་སྟོག་ཤོར་བ་ཡིན་པའི་དོགས་གཞི་ཆེན་པོ་འདུག།

(དགེ་བཤེས་པན་བདེ་རྒྱལ་མཆོན་ལགས།)

དེ་མིན་འདི་ལོར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ལགས་དང་སློ་བཟང་བསྟན་པ་ལགས་ནམ་གཉིས་སྐུ་འདས་ཁྲོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་སྐྱེའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་ནམ་གཉིས་བཅོན་ཁང་དུ་ཁྲོངས་བ་མ་ཡིན་པར་སློད་སྟོལ་སྟོབ་ནས་ཡུན་རིང་པོའི་རྒྱུ་ཁྲོངས་བ་ཡིན་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་མང་པོས་ཁོང་ནམ་གཉིས་བཅོན་ཁང་ནང་དུ་སྐུ་སྐྱོང་མནར་གཅོད་ཆེན་པོ་བྱུངས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱུང་སྐྱོད་མ་ཐུབ་པར་འདས་ཁྲོངས་

སུ་གླུ་བ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་འདུག།

དགྲུང་གྲངས་ ༤༩ སོན་པའི་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་
ལགས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་གཟེམ་ཤག་ཏུ་སྤྱི་གྲོངས་
འདུག། སྤོན་ཁོང་གིས་བོད་རང་བཙན་གྱི་ལས་འགུལ་ལ་
མཉམ་ཞུགས་གནང་བར་རྒྱ་གཞུང་གིས་མི་ལོ་ ༡༤ རིང་
བཙོན་འཇུག་མནར་གཅིད་བཏང་ཆོང་།

(ཆབ་སྤིང་བཙོན་ཁུངས་སྒོ་བཟང་བསྟན་པ་ལགས།)

དེ་བཞིན་དགྲུང་གྲངས་ ༥༩ ཡིན་པའི་ཆབ་སྤིང་
བཙོན་ཁུངས་དགེ་འདུན་པ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པ་ལགས་ཀྱང་སྤྱི་
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༥ ཉིན་ལོ་བའི་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འདས་གྲོངས་
སུ་གླུ་བ་འདུག། ཁོང་གི་གཞིས་ཀ་ཅེ་ཁང་དམར་རྫོང་གནས་
ཉིང་གྲོང་ཆོ་ནས་ཡིན་པ་དང་སྤོན་བོད་དོན་ལས་འགུལ་ལ་
མཉམ་ཞུགས་གནང་བར་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་བཞི་བཙོན་ཁང་དུ་
བཅུག་ཟེས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ བར་སྤོང་གྲོལ་ཐོབ།

༡) གསང་བའི་བཀག་ཉར་དང་དྲང་བདེན་མ་ཡིན་པའི་
ཁྲིམས་ཆད།

སྤིང་འཛིན་བཀག་ཉར་ཐེང་བ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་ལས་འགུལ་བ་དང་འགྲོ་བ་མིའི་སློབ་ཐང་སྤྱི་བ་
ཆོ་གཤམ་འགུལ་མེད་པ་བཙོན་ཐབས་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད།
དེས་ཉེན་རྒྱུ་ལ་དང་སྤྱི་བའི་ལས་བྱེད་མི་སྣས་གང་བྱུང་

འཇུ་བཟུང་དང་རྒྱུན་ལྔ་ཁྲིམས་བཤེར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་
སོགས་བརྒྱུད་མི་དགོས་པར་བཀག་ཉར་བྱ་ཆོག་པའི་
དབང་ཆ་དུ་སྤྱད་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་ལྡན་དེའི་རིང་ལ་
བཀག་ཉར་འོག་ཚུད་མཁན་ཆོར་སྤྱག་སྤྱིང་མནར་གཅིད་
ཆས་ཆེར་གཏོང་གི་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གི་གཞུག་རྒྱུ་ཆེ་བའི་
སྤིང་རྒྱུས་ཐེང་འདོན་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་མི་ཆོས་ལྷན་པར་
དུ་དུས་ལྡན་ཉིན་གྲངས་ ༡༥ ཅན་གྱི་སྤིང་འཛིན་བཀག་
ཉར་གྱི་རིང་ལ་རྒྱུད་རྒྱུ་མནར་གཅིད་ཆབས་ཆེན་སྤྱིང་གི་
ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཡོད།

འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཚེས་ ༢༤ རས་སྤྱི་ཟླ་ ༡༡
པའི་ཚེས་ ༡༠ བར་དུ་བོད་མིའི་སློབ་ཐང་དོན་གཉེར་བ་
ཆེར་མཆོ་ལགས་ལུལ་ལུལ་གྲོང་ཁྱེར་ཉེན་རྒྱུ་ལས་ཉིན་
གྲངས་བཙོན་ལྔ་ཅམ་ལ་སྤིང་འཛིན་བཀག་ཉར་བྱས་འདུག།
དེ་ནི་ཁོང་ཉིད་འདས་པའི་ལོ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འཇུ་བཟུང་
བཀག་ཉར་བྱེད་ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་ཡིན།

ལུལ་ལུལ་གྲོང་ཁྱེར་ཉེན་རྒྱུ་ལས་སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་
༩ རས་ཚེས་ ༢༥ བར་ཆེ་རིང་མཆོས་སྒྲེར་གྱི་འཇུག་
དབྱངས་བྱ་ངོས་སུ་"དོན་མེད་དུ་སྤིང་གཞུང་དང་ལས་བྱེད་
པར་སྤོན་བརྗོད་དང་དམའ་འབེབས་སོགས་ཀྱི་བརྟན་རྒྱུ་
བཙོན་"བྱས་པ་བཅུ་བདུན་ཅམ་སྤེལ་ནས་"བསྟན་ཆོ་ཐེང་
སྤོང་"བྱས་རབས་བཤད་འདུག།

ཁོ་མོའི་སྒྲེར་གྱི་དྲུ་བྱང་གྱི་ལོགས་ནས་ལྷ་མི་སྤྱབ་པ་
བཙོན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་འགོག་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཟླ་
༡༠ པའི་ཚེས་ ༡༤ དང་ ༡༥ ཉིན་སྤེལ་བའི་བརྟན་རྒྱུ་
ཁག་གཉིས་ལག་སོན་བྱུང་བའི་ནང་དུ་ཁོ་མོས་བོད་ཀྱི་ས་
ཁུལ་གྱི་རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པ་ཆོའི་ས་བདག་ལམ་
ལུགས་ཀྱི་བསམ་སྤོང་སྤོན་བརྗོད་བྱས་པ་དང་། བོད་ཁུལ་
གྱི་སྤོང་ཆེན་སྤོང་མ་ཆོ་སྤོང་སྤོང་ཐོན་ཟེས་རང་གི་པ་ལུལ་
དུ་ལོག་ནས་ཆོང་ལས་སྤྱབ་ཐབས་བྱས་ན་དཔོན་པོ་ཆོས་

གཡས་མཐོང་གཡོན་མཐོང་གྲུ་ནས་བུ་གཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་
གནད་དོན་སྤོང་སྤོང་གྲུ་འདུག་ལ་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་
གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་གནད་དོན་
ཡང་སྤོང་སྤོང་གྲུ་འདུག

ཕྱི་ལྷ་ ༡༡ པའི་ནང་དུ་མདོ་སྨད་མགོ་ལོག་ནས་
ཡིན་པའི་གཞས་པ་དཔལ་ལྷན་ལགས་ལ་ལོ་གསུམ་གྱི་
བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་།
གཞས་པ་དཔལ་ལྷན་གྱིས་མཆོག་གསུམ་འཕྲིན་བྱ་བར་རྒྱལ་
ཞེན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ལེག་བཞག་པར་བརྟེན་འདི་ལོའི་ལོ་འགོ་
ཙམ་ནས་འཇུག་བཟུང་བྱས་འདུག་ཅིང་ཆེ་ཤིས་ལེག་གསང་
པའི་བཀག་ཉར་བྱས་ཤིང་བདེན་གྱི་གི་མཆོད་པའི་བཞེད་
རང་དབང་ལྷན་པའི་གི་མཆོད་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐོབ་
ཐང་ཙམ་ནས་མ་སྒྲུབ་པར་ལོ་གསུམ་གྱི་བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་
ཐག་བཅད་འདུག

ཕྱི་ལྷ་ ༣ པའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་ཚོམ་པ་པོ་ཟངས་
དཀར་འཇམ་དབྱེད་ལགས་གསང་པའི་བཀག་ཉར་བྱས་
ནས་ལོ་གཉིས་ཙམ་སོང་པའི་ཤིང་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚོམ་པ་པོ་ཟངས་
ལོ་བཞི་བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་པའི་གནས་ཚུལ་
ཤིས་ཀྱི་གསུང་བྱུང་། ཚོམ་པ་པོ་ཟངས་དཀར་འཇམ་དབྱེད་
ལགས་ནི་རྒྱ་བོད་མཆོད་པའི་ཡིན་ཞིང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠
ལོའི་ལྷ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༤ ཉིན་འཇུག་བཟུང་བཅོམ་ཁྲིད་བྱས་
ཤིང་དུས་ལྷན་རིང་པོར་བཅོམ་དབང་ལོག་གར་སོང་ཆ་མེད་
དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྒྲུབ་འདུག ཁོང་ཉིད་ཀྱི་གི་མཆོད་
པའི་ཀྱི་བཟུང་རིམ་སྒྲུབ་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཆགས་ཤིས་
ཀྱི་གསུང་མ་ཐུབ་ཀྱང་"རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྲལ་ལ་ངན་སྒྲུབ་"ཟེར་
པའི་ཉེས་མིང་ལོག་བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་པའི་བཅད་པར་
འདོད་ཅིང་ད་ལྟའི་ཆར་ཞིན་དུ་མེན་ཡང་བཅོམ་ཁབ་དུ་
བཟུག་སྒྲུབ་ཡིན་འདུག

ཕྱི་ལྷ་ ༤ པའི་ནང་དུ་རྒྱ་བོད་མཆོད་པའི་ཡིན་ཞིང་
དམངས་གི་མཆོད་པའི་མདོ་སྨད་རྒྱ་བོད་མཆོད་པའི་
ཆ་རྒྱལ་སྒྲུབ་པའི་ཡིན་པའི་ཡིན་ཞིང་མཆོད་པའི་
ཁབ་ཁ་བྲལ་ལ་ངན་སྒྲུབ་"ཞེས་པའི་ཉེས་མིང་ལོག་ལོ་
གཉིས་ཀྱི་བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་པའི་གནས་ཚུལ་
གི་མཆོད་པའི་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཆོག་གི་སྒྲུབ་པར་ཉར་
ཆགས་བྱས་པ་དང་བཀག་ཉར་བཟུང་སྒྲུབ་བྱས་པར་བརྟེན་
ན་ཉིད་འཇུག་བཟུང་བྱས་ཤིང་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བཅོམ་འཇུག་
འདུག་ཀྱང་འདི་ལོ་ཕྱི་ལྷ་ ༣ པའི་ནང་བཟུང་དུ་འཇུག་
བྱས་ཤིང་བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་པའི་ཐག་བཅད་ནས་གཡས་མཐོང་
བཅོམ་ཁབ་དུ་བཟུག་འདུག ཁོང་ལའང་བདེན་གྱི་མཆོད་པའི་
བཞེད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་མ་སྒྲུབ་པ་མ་ཟད་གི་མཆོད་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་
སྒྲུབ་པའི་གི་མཆོད་པའི་རང་བྱུང་ཉར་དུ་འགོ་རྒྱུད་ཆགས་མཆོད་
ཙམ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་འདུག

ཕྱི་ལྷ་ ༡༠ པའི་ནང་དུ་འདམ་གཞུང་རྒྱུ་ཁ་བྲུང་
ནས་ཡིན་པའི་སེམས་སྤྱིད་སྒྲོལ་མ་ལགས་སྒྲུབ་དུ་འཇུག་
བཟུང་བཅོམ་ཁྲིད་བྱས་ཤིང་ཕྱི་ལྷ་ ༡༢ པའི་ནང་དུ་"རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་གསང་བ་ཕྱིར་བསྒྲགས་"བྱས་པའི་ཉེས་མིང་ལོག་
ལོ་གཉིས་དང་བྱེད་ཀྱི་བཅོམ་འཇུག་གི་མཆོད་པའི་བཅད་
ཐོབ་པའི་གནས་ཚུལ་ནང་མིང་འབྲེལ་བཟོད་བྱས་འདུག
སེམས་སྤྱིད་སྒྲོལ་མ་ལགས་ནི་ཆུ་དམར་རྒྱུ་གི་མི་ཡིན་པ་
དང་འདམ་གཞུང་དུ་མཆོད་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་ཡིན་འདུག ཁོ་མོ་
ལའང་བདེན་དང་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་གི་མཆོད་པའི་
བཞེད་མེད་པའི་ཁར་གི་མཆོད་པའི་རང་བྱུང་ཉར་དུ་
རང་དབང་ལྷན་པའི་གི་མཆོད་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞི་
ཙམ་ཐོབ་ཐང་ཁག་གང་ཡང་ཐོབ་མེད་པ་རེད།

ཕྱི་ལྷ་ ༡༠ པའི་ཆེས་ ༢༤ ཉིན་མདོ་སྨད་ཐེ་པོ་རྒྱུ་
བཀ་ཤིས་དགོན་པའི་དགོན་པ་དགོན་མཆོག་གསུམ་པ་
ལགས་འཇུག་བཟུང་བཅོམ་ཁྲིད་བྱས་ནས་བཟུང་ཁོང་གི་སྒྲུབ་

གཟུགས་ཀྱི་གནས་བབ་དང་གང་དུ་བཞག་ཉར་བྱས་ཡོད་
པ་སོགས་གང་ཡང་ཤེས་ཏེ་གནས་མི་སྤྱབ་པར་གྱུར་འདུག མ་
ཟད་ཁོང་ཉིད་འདྲ་བཟུང་བྱེད་དོན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡང་གསལ་ཁ་
མི་འདུག སྔོན་ཆད་ཁོང་ཉིད་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ནས་བྱས་ཀྱི་
ཀུན་གྱི་ཆོད་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་སྤོང་འདུག་ཅིང་འདྲ་
བཟུང་མ་བྱས་པའི་གོང་དུ་ཐེངས་འགར་ཉན་རྟོག་པས་
འཕོད་འགྲུག་བྱས་ཏེ་འདྲི་བཅད་བྱས་སྤོང་འདུག

༣) བཅན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བ།

ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་དུ་སེར་ཤུལ་རྫོང་ནས་ཡིན་
པའི་མཆོ་མོ་དང་ཉི་སྟོན་གཉིས་ཀྱིས་སྐད་འཕྲིན་ཆོག་པས་པ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོས་ལུགས་འཆད་ཁྲིད་སོགས་བསྐྱར་
བར་བཞུགས་འདྲ་བཟུང་བཅན་ཁྲིད་བྱས་ཐེས་ཁོང་གཉིས་
ཀའི་གནས་བབ་ཤེས་ཏེ་གནས་མི་སྤྱབ་པར་གྱུར་འདུག

ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་དུ་དིང་རི་རྫོང་དགེ་དམར་གྲོང་
རྒྱལ་ལྷ་གདོང་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བསོད་ནམས་དང་།
སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་། ཉི་མ། སྤུན་ཆོག་པས་བཅས་ཀྱིས་འགོང་
ས་མཆོག་གི་ཞབས་བཏན་གསོག་སྐྱབ་བྱས་པར་བཞུགས་
འདྲ་བཟུང་བཅན་ཁྲིད་བྱས་ཐེས་ཁོང་རྣམ་གྱི་གནས་བབ་
ཤེས་ཏེ་གནས་མི་སྤྱབ་པར་གྱུར་ནས་ནང་མི་སྤུན་མཆེད་ཆོར་
སྤྲུགས་འཆབ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བཞིན་འདུག

༤) སྤྱག་སྤྱོད་མནར་གཅོད།

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་དུ་མདོ་སྐད་རྩ་བ་ནས་
ཡིན་པའི་དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ལགས་ལོ་
གཉིས་ཀྱི་བཅོན་འདུག་དུས་བཞག་ཆོད་ནས་མེན་ཡང་
བཅོན་ཁང་ནས་སྤོང་སྤོང་སྤོང་ཡོད་ཀྱང་ཁོང་གི་སྤྱ་
གཟུགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཏེ་ཅང་ཞན་པོར་གྱུར་འདུག
ཁྲིམས་ཐག་མ་བཅད་པའི་སྤྱ་རོལ་གྱི་བཞག་ཉར་རིང་མ་
ཉིས་ཁག་གཡོག་གིས་ཉིས་འགེལ་ལ་བཅན་དབང་གི་སྤོ་

ནས་ངོས་ལེན་ཐོབ་ཆེད་དུ་རྩེ་རྩེ་ག་མནར་གཅོད་ཆེན་པོ་
གཏོང་བ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཞིག་
རེད། ཁོང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་
གཞིགས་ན་བཅོན་འདུག་ཁྲིམས་ཆད་མ་བཟང་བའི་སྤྱ་རོལ་
ནས་དུས་ལུན་རིང་པོར་བཞག་ཉར་འོག་བཟུགས་ཡོད་པར་
བཞུགས་སྤྱོད་མནར་གཅོད་ཆེས་ཆེར་བཟང་ཡོད་པའི་
དོགས་གཞི་ཆེན་པོ་འདུག

དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ལགས་ཀྱི་སྤྱ་
མཆེད་ཆེ་རིང་ལྷ་མོ་ལགས་ཀྱང་འདྲ་བཟུང་བཞག་ཉར་
བྱས་ཐེས་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༣ པའི་ནང་དུ་སྤྱོད་བཞོལ་བཟང་
ཡང་གཟུགས་གཞིའི་གནས་བབ་རྩ་བ་ཐོག་སྤྱར་སྤྱོད་
སྤུན་ཁང་དུ་བཞུགས་གཏུག་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་འདུག

(དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ལགས།)

དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ལགས་ན་ནིང་
ཕྱི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་དུ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བཅོན་འདུག་ཁྲིམས་
ཆད་བཟང་ཞིང་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དགེ་འདུན་པ་ར་རྒྱུང་
དགེ་འདུན་ལགས་ལ་ལོ་གསུམ་གྱི་བཅོན་འདུག་ཁྲིམས་
ཆད་བཟང་། ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་འགོང་ས་མཆོག་དང་
སྐབས་ཐེ་གཉི་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱ་མདུན་དུ་སྐབས་ཉུ་ཉུས་པར་
བཞུགས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོའི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་དུ་འདྲ་བཟུང་
བཞག་ཉར་བྱས་པ་རེད།

(ཁོར་འཛིན་དབང་མོ་ལགས།)

(ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་རྩི་ལྷན་ལགས།)

ཕྱི་ཟླ་ ༣ པའི་ནང་དུ་ཡུལ་ཤུལ་ཚུ་དམར་ལེབ་
 རས་ཡིན་པའི་ཁོར་འཛིན་དབང་མོ་ལགས་ལོ་གསུམ་གྱི་
 བཅོན་འཇུག་དུས་བཀག་ཆང་ནས་སློང་གྲོལ་ཐོབ་འདུག་
 །ཀྱང་སློང་གྲོལ་ཐོབ་སྐབས་སུ་ཁོ་མོའི་གཞུགས་གཞིའི་
 གནས་བབ་ཏུ་ཅང་ཇ་དག་ཅན་དུ་གྱུར་ནས་མི་གཞན་གྱིས་
 སྐྱོར་ནས་འགོ་དགོས་པ་ལས་རང་ངོས་ནས་འགོ་མི་སྟབ་
 པའི་གནས་སུ་སྦྱང་འདུག། ཁོ་མོ་ནི་སྤྱ་གྲུ་གསུམ་གྱི་ཨ་མ་
 ཡིན་པ་དང་བཅོན་འཇུག་བྱས་པའི་རིང་སྤྱི་དགུ་མདོའི་བྱད་
 མེད་བཅོན་ཁང་ནང་ནས་རྩེད་རྒྱུ་མཁར་གཅོད་མང་པོ་
 རག་འདུག་ཅིང་ལུས་ཐོག་ཏུ་མ་ཁའི་རྗེས་ཤུལ་དང་སྤྱུག་
 ཐོག་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་འདུག། གཞུགས་གཞིའི་གནས་
 སྐབས་ཇ་དག་ཡིན་མིན་ལ་མ་བསྟོས་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་ཁོ་མོར་སྤྲོད་ཁང་དུ་བསྐྱེད་གཏུག་བྱ་བྱེད་མ་བཅུག་
 པར་རང་བྱིས་དུ་དོ་དམ་འོག་བཅུག་འདུག། ཁོ་མོ་ནི་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༠ ལོར་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཤིང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་རང་
 ལུས་མེར་སྲེག་གཏོང་མཁན་བསྟན་འཛིན་ཤེས་རབ་
 ལགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཁྲབ་སྟེལ་བྱས་པའི་མིང་ཐོག་ནས་
 ལོ་གསུམ་གྱི་བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་བ་རེད།

བོད་ཀྱི་ཚོམ་བ་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་ནམ་མིང་དངོས་སྒོ་
 བཟང་ལྷན་འགྲུབ་ལགས་ཀྱི་ལོ་བཞི་དང་བྱེད་ཀའི་བཅོན་
 འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་མཇུག་རྒྱུགས་ནས་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡ པའི་
 རང་སློང་གྲོལ་ཐོབ་ཀྱང་ཁོང་གི་གཞུགས་གཞིའི་གནས་བབ་
 ཐད་སེམས་འཆབ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཁོང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤
 ལོར་འཇུ་བཟུང་བྱས་ཀྱང་ལོ་གཉིས་ཙམ་ལ་བཀག་ཉར་
 འོག་བཅུག་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོར་"སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་བྱེད་
 འཇུགས་སློང་བའི་"ཉེས་མིང་འོག་བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་
 ཆད་བཏང་། ཁོང་ནི་བཅོན་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས་གཞུགས་གཞིའི་
 གནས་བབ་སོགས་ལ་རྒྱས་ལོན་གང་ཡང་མི་སྟབ་པར་གྱུར་
 འདུག།

དེ་བཞིན་འདི་ལོ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་ཁག་
 ཅིག་ལ་རྩེད་རྒྱུ་མཁར་གཅོད་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་
 རྒྱུད་ཡོད། ཕྱི་ཟླ་ ༡ པའི་ཆོས་ ༡༤ ཉིན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
 ཐོབ་ཐང་ཚོད་ལེན་པ་གྲགས་ཅན་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་བཀྲ་
 ཤེས་དབང་སྤྱུག་ལགས་ལ་རྒྱ་སེར་ཤུལ་རྫོང་ནས་མགོ་
 འོག་དང་ལག་རྫོང་ཐོག་ཏུ་འབྱོར་སྐབས་མགོན་ཁང་ནིག་
 གི་སྒོ་འགྲམ་ནས་ངོ་གདོང་བཀག་པའི་མི་ཁག་ཅིག་གིས་

དོན་མེད་དུ་རུབ་རྩེ་བྱས་འདུག་ཅིང་ཁོང་གི་སྤྱི་ཚུན་ཁང་
བསྟེན་དུ་སོང་སྐབས་སྤྱི་བཅོས་བྱས་མི་འདུག།

ཉིད་སེར་དགོན་པའི་ཉེ་འགམ་གྱི་སྤྱི་ཚུན་ཁང་ཞིག་དུ་བསྟེན་
གཏུག་བྱས་འདུག།

དབང་ཆེན་ལགས་ཀྱིས་ཁོང་གི་འགྲོ་བ་འབྲུལ་སྒྲོར་
གྱི་པར་རིས་སོགས་དུ་ཐོག་དུ་བཞག་པ་དང་ལྷ་སར་ཡོང་
ཆོག་པའི་ཆོག་མཆན་སོགས་མེད་པའི་སྤྱི་ཚུན་གྱི་འཇུག་བཟུང་
བཀག་ཉར་བྱས་པར་གསལ། ཁོང་གི་སྤྱི་ཚུན་གྱི་ལོ་ ༢༠༡༤
ལོར་ཁོང་གི་ཨ་མ་གྱི་སྤྱི་ཚུན་དཀར་དང་ལྷ་ས་དུ་འཇུག་བཟུང་བྱས་
ཤིང་དབང་ཆེན་ལགས་ཀྱིས་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོད་སྒོལ་
གཏོང་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ངོ་སྤྱོད་སྐད་འཛིན་བྱས་པ་དང་
ཁོང་གིས་ཨ་མ་གྱི་སྤྱི་ཚུན་དཀར་ལགས་ཀྱིས་དེ་འབྲུལ་གྱི་
གནས་ཚུལ་བྲུབ་སྟེལ་བྱས་པར་བརྟེན་“རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྲལ་
ལ་ངན་སྐུལ་”ཞེས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་ལོ་བཞི་དང་ཆེ་བ་
དུག་གི་བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་ཁུར་ནས་འདི་ལོ་ཕྱི་ཆེ་
༤ པའི་ནང་དུ་སྒྲོད་སྒོལ་ཐོབ།

(ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་བཀག་ཤིས་དབང་ལགས་ལགས།)

དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཕྱི་ཆེས་ ༢༠ ཉིན་ཡང་བསྐྱར་ངོ་གཏོང་
བཀག་པའི་མི་ཁག་ཅིག་སྟེ་རུབ་རྩེ་བྱས་པ་མ་ཟད་
རྒྱང་ས་འཁོར་དུ་བཏུག་སྟེ་མི་འགྲོ་འོང་དགོན་པའི་ལམ་ཁ་
བཞི་མདོ་ཞིག་དུ་བྲིད་ནས་ཆུ་ཆོད་གཉིས་ཙམ་ལ་བཀག་
ཉར་བྱས་ཐོག་ལུས་པོ་དང་ཁ་པར་སོགས་བསྟོག་བཤེར་
བྱས་ཏེ་འཕྲིག་སྐུལ་ཡང་ཡང་བྱས་འདུག།

ཕྱི་ཆེ་ ༦ པའི་ནང་དུ་རྩ་སེར་ལུང་རྫོང་ནས་ཡིན་
པའི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་དབང་ཆེན་ལགས་ལྷ་
སར་ནང་མི་ལྷན་ཆོས་མཇུག་དུ་སོང་སྐབས་ལྷ་སའི་ཉིན་
རྟོག་པས་འཇུག་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་ཤིང་བཀག་ཉར་རིང་
རྩེ་རྟོག་ཆབ་སྲིད་ཆེན་པོར་ཁོང་གི་རྒྱ་མར་མས་སྒྲོན་
བཅོས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག། ཁོང་གི་ནང་མིས་ཁོང་

(ལྷ་སའི་འོ་ཁང་གི་མདུན་དུ་བཞག་པའི་བེལ་བསྐྱབས། བར་ཁུངས། ཆེ་རིང་འོད་ཟེར།)

བདུན། ཆོས་དང་རང་དབང་།

༡) ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཡུལ་རྒྱ་གཞུང་གི་སྤངས་འཛིན་འོག་དུ་བཅུག་པ།

འདི་ལོ་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དམ་པོ་དཔལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁྲིམས་ཡིག་བསྐྱར་བཅོ་བྱས་ཏེ་དགོན་སྡེ་དང་ལྷ་ཁང་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གཞུང་གི་དོ་དམ་དང་སྤངས་འཛིན་འོག་དུ་བཅུག་སྟེ་ཆོས་ལུགས་དང་ཆོས་རང་དབང་ལ་སྤར་ལྷག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་འདྲུག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོའི་ཁྲིམས་ཡིག་རྒྱུང་པའི་ཆ་བརྒྱུ་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༡ ཉིན་“ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་སའི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་”ཟེར་བའི་ཁྲིམས་ཡིག་གསར་པ་ལག་བསྟར་འགོ་འཇུགས་བྱས་ནས་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་ཐད་དོ་དམ་དང་སྤངས་འཛིན་སྤར་ལྷག་རྒྱུ་ཆེར་བཏང་ཡོད།

ཁྲིམས་སྤྱི་གསར་པ་དེས་དགོན་སྡེ་སྟེ་ལྷ་ཁང་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ས་གསར་བཞེངས་གནང་བ་དང་དེར་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བར་དཔལ་པར་དུ་རྒྱ་གཞུང་ནས་ཆོག་མཆན་ལེན་དགོས་པ་བཅོས་འདྲུག་ཁྲིམས་སྤྱི་གི་དོན་ཆན་གསུམ་པར་“ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཡུལ་གྱིས་རྒྱ་ནག་དམར་འོག་ཆོགས་པའི་

འགོ་ཁྲིད་དང་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ཞི་ཅིན་གྱི་དུས་རབས་གསར་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་སའི་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་སྤྱོད་ལོངས་ནས་ལག་བསྟར་དང་། ཅ་ཁྲིམས་དང་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་། སྤྱི་གསུམ་ལག་བསྟར་སོགས་ལ་བཅི་སྤང་། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྤྱོད་དང་། བར་བསྟན་རྒྱ་ནག་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་མཆུ་སྟོན་ལ་བཅི་སྤང་། རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་དང་། མི་རིགས་མཐུན་སྦྱུང་། ཆོས་ལུགས་འཆམ་མཐུན། སྤྱི་ཆོགས་བརྟན་ཆིང་བཅས་པར་གཞིགས་འདེགས་དང་། ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་སར་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་བདེ་འཇགས་དང་། སྤྱི་ཆོགས་བརྟན་ཆིང་ལ་གཞི་བའི་བྱ་བ་དང་། དམངས་ཆོགས་ཀྱི་བདེ་ཐང་ལ་གཞི་བའི་བྱ་བ། རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལ་གཞི་བའི་བྱ་བ་རིགས་གཏན་ནས་བྱེད་མི་ཆོག་”ཟེར་བ་སོགས་བཀོད་དེ་ཁྲིམས་སྤྱི་གི་དེའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་གསལ་འདོན་བྱས་འདྲུག།

(བོད་སྡེངས་ནང་བསྟན་སྒྲོབ་སྤྲོད་གི་ནང་ཆོས་སྒྲོབ་ཁྲིམ་འཛིན་གྱི་ཞུ་ཞུ་ལ།)

རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་ས་རང་གི་“སྲོག་ཤིང་” ཏུ་འབོད་པའི་འགོ་ཁྲིད་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་མིང་དེ་རྒྱ་ནག་གི་ཁྲད་ཆོས་ལྟན་པའི་སྤྱི་ཆོག་པ་རིང་ལུགས་ཟེར་བ་སོགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དྲིལ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྲིམ་པ་སྤྲོད་ཆོག་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་ཁྲིམས་སྤྱི་ཆོག་པ་ས་རིང་དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པས་“ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒྲོ་སྤྱོད་ལུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ཆོག་པ་དང་། ཆོས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་། གང་ཟག་སོགས་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་བརྒྱུག་མི་ཆོག་”ཅེས་བཀོད་འདུག་དོན་ཚན་དེས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཁྲིམ་པ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ས་རིང་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་མཐའ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་མཚན་དགོན་པ་དང་ལྷ་ཁང་སོགས་སུ་སྤྱོད་ཆུང་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཡོངས་སུ་དྲོག་རྩིས་མེད་བཏང་ཡོད།

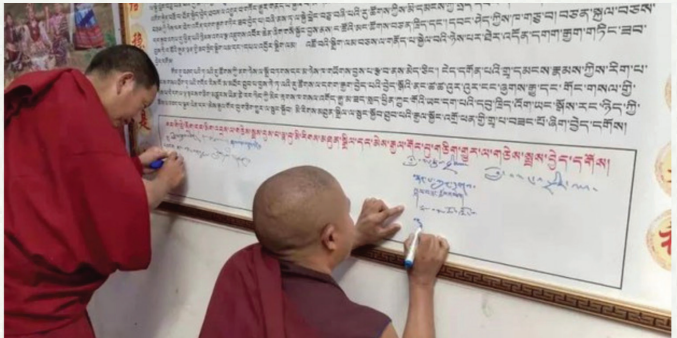
ཁྲིམས་སྤྱི་ཆོག་དེའི་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་པར་རྒྱ་གཞུང་གིས་བཅུ་གས་པའི་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒྲོ་སྤྱོད་ལུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོག་པ་ས་རིང་དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་དོན་དང་འགལ་མིན་མིང་ལ་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་པ་མ་ཟད་ཆོག་པ་ས་སྤྱོད་གོང་དོན་ཚན་པས་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒྲོ་སྤྱོད་ལུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོག་པ་ས་རིང་དོན་ཚན་པས་“འཛིན་སྐྱོང་ཆོག་པ་ས་བཀོད་དང་། སྤྱི་ཆོག་ཁྲིམས་སོགས་”གང་འདྲ་དགོས་མིན་ཆ་རྒྱུན་འདོན་རྒྱ་ཡོད་པ་བཟོས་འདུག།

དེ་བཞིན་ཁྲིམས་སྤྱི་ཆོག་དོན་ཚན་ཉེར་བདུན་གྱིས་གཞུང་བཅུ་གས་དོན་ཚན་པ་དེ་ཡི་ཆོག་པ་ས་རིང་ཆོག་པ་ས་རིང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་ས་པའི་འགོ་ཁྲིད་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་”དང་“རྒྱ་ནག་ཏུ་གནས་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དམངས་”ཡིན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་བཟོས་འདུག།

ཁྲིམས་སྤྱི་ཆོག་དོན་ཚན་དུ་གསུམ་པར་“དགོན་པ་དང་ལྷ་ཁང་སོགས་མེད་སའི་ས་ཆ་སྤྱོད་པར་ལྷ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ས་བཞེངས་བ་ནི་ཁྲིམས་འགལ་ཡིན་”ཞེས་བཀོད་པ་ལྟར་ཉེ་ལམ་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་མཐོ་ཆད་ཆེ་བའི་ལྷ་སྤྱོད་གཏོར་བཞག་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།

༡) **བཅན་གྱིས་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་ས་དགའ་ཞེན་སྤྱོད་ཐབས་བྱེད་པ།**

རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་ས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྤྱོད་ཁག་གི་གྲ་བཅུན་རྣམས་ལ་“རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཀྱི་སྒྲོབ་གསོ་”ཟེར་བ་བརྒྱུད་ནས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་རབས་སྒྲོག་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ལོག་འགྲེལ་བརྒྱུག་པ། གཞི་རྒྱ་ས་མཚོག་ལ་མཚན་སྦྲང་ཞུ་བ། དེག་གཞུང་བཅན་བསྐྱར་གྱིས་མི་དགས་རྒྱ་དགས་ལ་བསྐྱར་ཐབས་སུ་རྒྱ་ཡིག་སྒྲོབ་སྤྱོད་སོགས་ལ་ལུགས་སྒྲོན་བརྒྱུག་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགལ་སྤྱོད་མང་སྤྱོད་ནས་ལོ་རྩེ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་བྱེད་ཡོད།

(གར་ཆ་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པར་གཞི་རྒྱ་ས་མཚོག་ལ་དོ་སྤྲོས་དགོས་པའི་མིང་རྟགས་བཅན་གྱིས་འགོད་བཅུག་པ།)

དམར་ཤོག་ཚོགས་པར་དགའ་ཞེན་སྤེལ་ཐབས་གཞན་ཞིག་ནི་ལས་ཁུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་མི་ཚོར་ཐོག་མའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་གྲུབ་ཐོབ་ཏུ་ལ་དགའ་ཞེན་དགོས་པ་དང་ “ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་” ལ་ངོ་རྒྱལ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འདོན་བཞིན་ཡོད། མ་ཟད་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༣ པའི་ནང་དུ་ ཟླ་བའི་ཞིང་ཆེན་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་སློབ་སྤྱིང་ཟེར་བས་ སློབ་མ་བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོང་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དེ་དག་ བཏོན་འདུག

ཡང་ཐབས་ལམ་གཞན་དུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་༡༥འུ་ ཆེན་སྐུ་སྤྱིང་བཅུ་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་བདམས་པའི་རྒྱལ་ མཚན་ཞོར་བྱར་བོད་མི་ཚོས་དད་པ་བྱེད་དགོས་པའི་སྐུ་ལ་ མ་ཡང་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་དུ་ རྒྱལ་མཚན་ཞོར་བྱར་བོད་ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱལ་ཐང་དང་། ལི་ ཐང་། འབའ་ཐང་། དམར་ཁམས། སོགས་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་ སྐབས་ས་གནས་བོད་མི་ཚོར་བསྐྱེད་བར་བཅར་དགོས་པ་ དང་བསྐྱེད་མཁན་ལ་རྒྱ་སྤྱོད་ ༡༠༠ རེ་བ་སྤྱོད་རྒྱ་ཡིན་ཆུང་ བཞད་འདུག

(རྒྱ་ནག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་རྒྱལ་མཚན་ཞོར་བྱ།)

རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་༡༥འུ་ས་མཚན་ ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་ལ་བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་གཏོང་ རྒྱ་དང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོང་དུ་ཁོང་གི་ཤུགས་རྒྱུན་མེད་ པ་བཟོ་རྒྱ་ནི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པར་དགའ་ཞེན་སྤེལ་ ཐབས་གཞན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། འདི་

ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ནང་དུ་ཆུང་ཁྲིམས་ལགས་ལ་གཡག་རྒྱ་ རྒྱ་བཅོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་ཡོད། ཁོང་གིས་༡༥འུ་ ས་མཚན་གི་སྐུ་པར་ཉར་ནས་སྤྱི་ཚོགས་དུ་ལམ་དུ་སྤེལ་ བར་བཞེན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་ཟླ་ ༡ པའི་ནང་འཇུག་བཟུང་ བྱས།

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་དུ་མངའ་རིས་ནས་སློབ་ རྒྱུད་དང་སློབ་འབྲིང་གི་དགེ་སློབ་གྲངས་ ༤༠༠ ཙམ་ལ་ཁ་ བྲལ་ལ་ཁ་གཏད་གཅིག་པའི་ཐབས་སྤྱིད་ཟེར་བ་སྤྱད་ནས་ “རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགའ་ཞེན་དང་རྒྱ་ལའི་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་ ལ་ངོ་རྒྱལ་”ཡོད་ཆུང་ཁམས་ལེན་དུ་བཅུག་པ་མ་ཟད། “སློབ་ གྲུའི་ནང་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་གང་ལའང་མཉམ་ ལུགས་མི་ཚོགས་”ཅེས་བཅོན་སྐུལ་བྱས་འདུག

ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་དུ་གཞིས་ཅེ་དྲིང་རི་རྫོང་ནས་ དགེ་འདུན་པ་བསོད་ནམས་དང་། སྐལ་བཟང་ཆེ་རིང་། ཉེ་ མ། ལུན་ཚོགས་བཅས་ཀྱིས་༡༥འུ་ས་མཚན་གི་ཞབས་ བཏོན་གསོག་སྐྱབ་བྱས་པའི་དོགས་གཞིའི་འོག་འཇུག་བཟུང་ བཅོན་ཁྲིད་བྱས་ཇེས་ཁོང་ནས་ཀྱི་གནས་བབ་ཤེས་ཉོགས་ མི་ཐུབ་པར་གྱུར་འདུག

༣) ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྤྱོད་ཁྲིམས་ལགས་དུ་བཅི་བ།

ཉེ་དུས་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་མི་ཚོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ བྱེད་སྤྱོད་ཁག་ལའང་དམ་འཇགས་ཇེ་མང་དུ་བཏང་དང་གཏོང་ བཞིན་པའི་གནས་ཆུང་མང་དག་ཅིག་འབྱུང་བཞིན་འདུག ཕྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ནང་དུ་གསེར་རྩ་རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ལོ་ དང་ཆེ་ཟླ། འབའ་མོ། ཀོ་རི་བཅས་ལོ་གཉིས་རེའི་བཅོན་ འཇུག་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་འདུག ཁོང་ཆོས་སྤྱོད་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོར་ལྷ་བསང་བཏང་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་ བཏོན་གསོག་སྐྱབ་བྱས་པར་བཞེན་འཇུག་བཟུང་བྱས་པ་རེད་ འདུག་ཅིང་སྐབས་དེར་ཤུགས་དང་ཟེར་བའི་བོད་མི་གཅིག་ལ་

ཉེན་རྟོག་པས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་བཏང་བས་བཀག་ཉར་འོག་
ནས་ཆེ་སྟོག་ཤོར་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག།

ཕྱི་ཟླ་ ༧ པའི་ནང་དུ་མདོ་སྨད་མང་རའི་ཡུལ་གྱི་ཨ་
ཐེས་དགོན་པའི་དགོན་བདག་སྡེ་མ་ཨ་ཐེས་རིན་པོ་ཆེས་
དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་གནང་རྒྱུའི་ག་སྒྲིག་གནང་སྐབས་སྐྱེ་
གཞུང་ཉེན་རྟོག་པས་འགོག་རྒྱུ་བཟོས་ཏེ་དུས་དབང་གོ་
སྒྲིག་པ་འདྲུ་བཟུང་བྱས་པ་དང་། དུས་དབང་དཀྱིལ་འཁོར་
བཞེག་ནས་མི་མང་ལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་
བྱུང་འདུག།

ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་དུ་ཡང་མདོ་སྨད་མཛོད་དགོན་རྩ་
ཐང་དུ་གྲུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཐེང་བདུན་པ་མཆོག་གིས་
དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་བསྐྱེད་སྐབས་སྐྱེ་གཞུང་གིས་ཀན་
སྟོའི་ཕྱི་སྒྲིག་ནས་ཡོང་མཁན་གྱི་དད་ལྡན་ཆོས་ཁུ་བ་ཆོར་
བཀག་འགོག་བྱས་འདུག་པ་མ་ཟད་མི་མང་གིས་སྐྱེངས་
པའི་དུས་དབང་སྐབས་ཀྱི་བརྟན་པར་སོགས་ཏེ་ལམ་ནས་
བཀག་བསྟོམས་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།

(གྲུང་ཐང་སྐུ་ཐེང་བདུན་པས་དུས་དབང་བསྐྱེད་སྐབས།)

སྐབས་དེར་ཆུ་དམར་ལེབ་རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་ཉེན་
རྟོག་ལས་བྱེད་ཟུར་པ་ཆེ་སྟོ་ལགས་ནང་མི་དང་ལྷན་དུ་དུས་
དབང་ཁུ་སར་སོང་བའི་ལམ་བར་ས་ཆོགས་ནས་བཀག་
འགོག་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཉིད་ས་གནས་ཉེན་རྟོག་ལས་ཁུངས་སུ་
འབོད་འགྲུག་བྱས་འདུག།

ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་དུ་མདོ་སྨད་མགོ་ལོག་དར་
ལག་རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་དང་། མགོན་ཆོ།
འཛིགས་མེད་བསྟན་འཛིན། དཔལ་ལྷན། སྒོ་ཆོས། རྣམ་
རྒྱལ། རྟོན་བསྐྱེད། སྐལ་བཟང་བཅས་བོད་མི་བརྒྱུད་ཅན་
གྱིས་ཆོས་འབྲེལ་ཆེད་ཞལ་འདེབས་བསྐྱེད་རྒྱུ་བྱས་པར་
བརྟེན་འདྲུ་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་འདུག།

ཉེན་རྟོག་པས་གོང་གསལ་བོད་མི་ཆོ་འདྲུ་བཟུང་
བཅན་ཁྱིད་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཁྱབ་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ་
དམངས་ཆོགས་ལ་འཛིགས་སྤང་སྟེལ་བ་དང་ལྷན་དུ་ཁོང་
ཆོའི་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་རྒྱས་པ་མཁོ་སྟོན་བྱེད་མཁན་ཡོད་
ན་བྱ་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་གནས་ཚུལ་སྤྲོ་གསུང་བྱེད་
མཁན་ལ་ཉེས་ཆད་ཕོག་སྲིད་པའི་ཉེན་བརྟེན་བཏང་འདུག།

ཕྱི་ཟླ་ ༡ པའི་ནང་དུ་ར་བ་དམུ་དགོ་ཡུལ་ཆོ་ནས་
ཡིན་སྟོབ་ཆེན་སྟོབ་མ་དགོ་འཕེལ་ལགས་གྱིས་ལོ་གསར་
སྟོ་ཆོགས་གོ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་སུ་སྤྲིངས་ཆའི་སྟེང་དུ་རྒྱུ་
རྒྱལ་དར་གྱི་ཆབ་ཏུ་ནང་པའི་ཆོས་དར་བཅུགས་པར་བརྟེན་
འདྲུ་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་པ་མ་ཟད་ཆབ་སྲིད་སྟོབ་གསོ་
ཟེར་བར་བཏང་འདུག།

༩) ཆོས་སྒྲིག་གི་མཇུག་སྐོར་ལ་བཀག་བསྟོམས།

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་གནས་
པའི་མདོ་ཁམས་ཡུལ་གྱི་བོད་མི་རྣམས་ལྷ་སར་མཇུག་སྐོར་
སོགས་སུ་འགྲོ་བར་ད་དུང་སུ་མཐུད་འགོག་རྒྱུ་བཟོ་
བཞིན་འདུག།

འདི་ལོའི་འགོ་སྟོན་དུ་རིམས་ནད་ཀྱི་བཀག་རྒྱ་སྟོང་
པར་བརྟེན་མདོ་སྨད་ར་བ་རྒྱུང་མཆུ་དང་ཁམས་ཉག་རོང་
སོགས་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས་ཡོང་བའི་བོད་མི་མི་ཉུང་བ་
ཞིག་ལྷ་སར་མཇུག་སྐོར་དུ་སྟོན་སྐབས། ལྷ་སར་སྟོན་རིང་
རྒྱ་གཞུང་ལ་ངོ་ཚྏ་སོགས་མི་བྱེད་པའི་ཁག་ཐེག་ཡིག་ཆ་

མེད་པར་ཁ་གཡར་ནས་བཅན་གྱིས་ཕྱིར་སྤྲད་བཏང་འདུག

ཕྱི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་
དོན་གཉེར་བ་ཆེ་རིང་མཆོ་ལགས་ཀྱིས་སྒྲེར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་
བླ་བྱར་ཐོག་བརྟན་བྱུང་སྤེལ་བའི་ནང་དུ་ལྷ་སའི་མེ་འཁོར་
འབབ་ཚུགས་ནས་བོད་མི་ཆོར་དམིགས་བསལ་བྱར་
བཀག་བྱས་ཏེ་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁྱེར་ཞིབ་བཤེར་དང་། ཐོ་
འགོད་དང་འགན་ལེན་ཡོད་མེད་ཞིབ་བཤེར་ནན་པོ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་། རྒྱ་རིགས་ཡུལ་སྐྱོར་བ་རྣམས་ཐད་
ཀར་བཀག་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་པར་འགྲོ་འོང་བྱུང་གི་ཡོད་
པའི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་བསྟན་ཏེ་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་
གཉིས་ཀྱི་དབར་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་གིན་
ཡོད་པར་སྒྲོད་བྱས་འདུག

(ལྷ་སའི་དགའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་སྐབས།)

ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ པའི་དགའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་ཉིན་མོར་ལྷ་
སར་ཉེན་རྟོག་བ་ཕོན་ཆེན་འབྲེམས་འཛོག་བྱས་ཏེ་གང་
སར་ས་ཚུགས་འགག་སྐྱོ་བཅུགས་ནས་བོད་མི་ཆོས་མཇུག་
བ་ཆོའི་འགྲོ་འོང་ལ་དམ་བྱག་ཆེན་པོ་བྱས་པ་མ་ཟད་རྡོ་ཁང་
ནང་དུ་ཆོས་མཇུག་འགྲོ་བར་བཀག་བསྟོཅས་བྱས་པའི་
གནས་ཚུལ་འཕྲད་འདུག

བརྒྱད། ལོ་འཁོར་ལས་བརྒྱམས།

དང་པོ། ཉམས་ཞིབ་དང་པར་བསྐྲུབ།

༡) ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གྱི་ལོ་འཁོར་སྟུན་ཐོ།

བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་༢༠༢༢ ལོའི་ལོ་འཁོར་སྟུན་ཐོ་འདོན་སྤེལ་བྱས། རྒྱ་ནག་གཞུང་དེམས་ནད་གཙང་དག་ཟེར་བའི་སྤྱི་དྲུས་འོག་བོད་ནང་ལ་ལྷག་ཏུ་བཀག་བསྟོཅས་ཆད་མེད་བྱས་ཏེ་ཉུང་མཐར་མི་ལྔས་རང་སྲོག་བཅད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་དང་། བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་རང་དབང་ཐད་སྤར་ལྷག་ཆད་བཀག་འཁུར་བཞིན་པ་མ་ཟད་རིག་གཞུང་བཅོན་བསྐྱར་གྱི་སྤྱི་དྲུས་འོག་བོད་ཀྱི་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་མང་པོ་བཙོན་འཁུག་ཁྲིམས་ཆད་ལྷི་མོ་ཕོག་བཞིན་ཡོད་པར་གསལ། དེ་བཞིན་བོད་མི་ཆོ་གང་བྱུང་འཁུར་བྱུང་བྱེད་པ་དང་བཀག་ཉར་འོག་གནས་མཁན་ཆོར་བྱང་བདེན་གྱི་ཁྲིམས་བཤེར་མེད་པར་ལོ་སྟོན་མཐུད་ཀྱི་གསང་བའི་བཀག་ཉར་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་རྗེས་མནར་གཅོད་ཆབས་ཆེན་ཕོག་བཞིན་ཡོད་པའི་དངོས་དོན་ར་སྤྱོད་བྱས། ས་བཅད་དགུ་ཡོད་པའི་ལོ་འཁོར་སྟུན་ཐོ་དེ་

ཉིད་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་དྲུ་ཆོགས་ལས་འབྲུལ་དེབ་ཀྱི་གཞུགས་སུ་སྟོན་བྱས།

༢) མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་བརྒྱད་རིམ་ཞེས་པའི་འགྲུར་དེབ་དཔྱད་འབྲེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠ པའི་ཆེས་ ༢༤ མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་མི་ལོ་ ༢༡ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་ནམ་ཡོངས་གྲགས་སུ་འབོད་པའི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་ཉིན་མོ་སྤྱད་བཅི་ཞུ་བ་དང་སྒྲགས་འདི་ག་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་བོད་མིའི་རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་འབབ་ཅོད་གནང་མཁན་གྱི་སྤྱི་སྐུར་ཡོངས་ལ་མན་པར་དམིགས་ནས་བོད་ཡིག་ཐོག་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་འགན་སྲུང་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་ནང་ནས་གལ་འགངས་ཆེ་ཤོས་དམིགས་བསལ་བརྒྱད་རིམ་ Special Procedure ཀྱི་སྐོར་ནས་འགྲུར་དེབ་གསར་པ་ཞིག་དཔྱད་འབྲེད་བྱས་ཡོད།

༣) འགག་འཕྲང་དུ་ལུས་པའི་བལ་ཡུལ་ནང་གི་བོད་མི་
སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཞེས་པའི་ཆེད་དོན་སྟུན་ཐོ་འདོན་སྟེལ།

ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ པའི་ཆེས་ ༤ ཉིན་འདི་ག་ལྷོ་གནས་ཁང་
དང་ལྷོ་ཀོ་རི་ཡར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཆེ་མཐོང་
སྤྱང་སྐྱབས་ཆོག་པ་ Asian Dignity Initiative
(ADI) གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་“འགག་འཕྲང་དུ་ལུས་
པའི་བལ་ཡུལ་ནང་གི་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་”ཞེས་པའི་
སྟུན་ཐོ་གསར་པ་ཞིག་བཏོན་ཞིང་དེའི་ནང་དུ་སྟུན་ཆད་བོད་
མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་རྣམས་ལ་བདེ་འཇགས་ཀྱི་གནས་མཉམ་
བསྐྱུན་མཁན་གྱི་ས་ཆ་དེ་ནི་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མི་རྣམས་
ཀྱིས་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་རང་དབང་དང་། རིག་གཞུང་
གཅེས་འཛིན་གྱི་རང་དབང་། སྤྱི་བཟོད་རང་དབང་སོགས་
ལོངས་སྤྱོད་པར་འགོག་རྒྱུ་དང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་
སའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་དང་འགྱུར་ཐུས་ཡིན་པ་གསལ་
བ་མ་ཟད། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་བལ་ཡུལ་ལ་
ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་རྒྱ་ནག་གི་གཞོན་ཤྱགས་རྩེ་ཆེར་སྐྱབས་
པར་བཞུགས་བོད་མི་ཆོའི་རང་དབང་ལ་ཆད་བཀག་སྟེ་
ཆོག་པ་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པས་བོད་མི་མང་པོས་ས་
ཁུལ་དེར་“བོད་གཉིས་པ་”ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད་པར་
བཟོད། བོད་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་རང་དབང་ཉུང་ཤོས་གས་

གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བོས་བ་རེད་འདུག།
༤) ཉགས་ཆང་གཞོན་རྒྱའི་རང་མཆང་ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་
འབྲེལ་སྟེལ།

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ པའི་ཆེས་ ༡༠ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ཉིན་མོ་དང་སྐབས་བསྐྱུན་འདི་ག་ལྷོ་གནས་
ཁང་གིས་གཞིས་བཞུགས་སྤྱིང་སྟེབས་ཅན་གྱི་ཚུལ་པ་པོ་
ཉགས་ཆང་རྒྱས་སྟོ་ལགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔེ་མེད་གཉིས་པ་
ཉགས་ཆང་གཞོན་རྒྱའི་རང་མཆང་ཞེས་པ་འབྲེལ་སྟེལ་
ཞུས་ཡོད། ཞོག་གངས་ ༢༠༢༤ ཡོད་པའི་དཔེ་དེབ་དེ་ནི་ཁོང་
གི་དཔེ་མེད་སྤྱི་མ་ཉགས་ཆང་ཞི་ལུའི་སྤྱིད་སྤྱུག་ཟེར་བ་དེ་
ཡི་མཐུག་སྤྱིང་ལྟ་བུར་གྱུར་འདུག ཞོག་གངས་ ༢༠༢༤ ཡོད་
པའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་ལེན་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་བྱས་ཤིང་ནང་
གསུམ་ལེ་ཆེན་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཁར་མཐུག་ཏུ་
འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆའི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། ནང་དོན་གཙོ་
བོར་ཚུལ་པ་པོ་རྒྱུད་དུས་རྒྱུ་དཔར་ལེབ་སྟོབ་གྱུར་འདུག་
སྐབས་ཀྱི་སྟོབ་གྱའི་འཆོ་བའི་སྐོར་དང་མཐོང་ཐོས་སྤྱིང་
གསུམ་གྱུར་བའི་རིག་གནས་གསར་བརྩེའི་སྐོར། ཁོང་གིས་
སྤྱི་བདེ་ཉེན་རྟོག་པ་དང་། རྒྱ་དཔར་ལེབ་རྩོད་གི་ཁྲིམས་
དཔོན་གཞོན་པ་དང་། རྩོད་དཔོན་གཞོན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་
འགན་བཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་བཞོད་འདུག

༡) ལུས་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བའི་སྒང་ནས་བྱང་བའི་རྩལ་སྤྱོད་
འགོག་ཐབས་ཀྱི་ཟབ་སྤྱོད་།

གཞིས་སྤོང་ལྷན་ཁག་གི་
 YouthQuake

 བོད་ཀྱི་ན་གཞི་རྒྱ་ཚོའི་མང་གཅོམ་ལྷན་གྲངས་སྤྱིའི་ལས་གཞི།
 Tibetan Youth on Strengthening Democratic Culture

རང་དབང་དང་ཞི་བདེ། བདེ་འཇགས། འགྲོ་བ་མིའི་
 ཐོབ་ཐང་། ཐོ་མོ་འབྲ་མཉམ་སྟགས་མང་གཙོའི་རིན་ཐང་།
 རྣམས་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་བཅི་མཐོང་བྱེད་པའི་
 ལོ་མས་གཤེས་འཇགས་རྒྱ་ནི་མང་གཙོའི་སྟོགས་སུ་སྦྲིད་
 པའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བརྟེན་འདི་ག་ལྟེ་
 གནས་ཁང་གི་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ནང་ ༢༠༢༣ གཉིས་ཀར་མང་
 གཙོའི་ལེགས་བྱང་དར་སྤེལ་གྱི་ལས་གཞི་སྒྲ་མང་ཞིག་
 སྤེལ་ཡོད། ལས་གཞི་དེའི་ཁ་བྱང་དུ་གཞོན་ནུའི་འགྲུལ་
 འཁྱགས་ཞེས་བཏགས་ཡོད་ཅིང་རྒྱ་གར་སྟོ་བྱང་གཉིས་སུ་
 ཆགས་པའི་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒྲོབ་ཁག་ཅིག་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་
 ཅིག་དེ་བཞིན་རང་མོས་ཀྱི་བྱ་བ་སྦྲུབ་མཁན་གྱི་གཞོན་སྤྱེས་
 སྡེ་ཁག་ཅིག་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་སྡེ་ཁག་དུ་
 བྱག་ལས་གནང་མཁན་གྱི་གཞོན་སྤྱེས་དུ་ཁག་ཅིག་བཅས་
 ཁྱོན་གཞོན་སྤྱེས་བརྒྱ་ལྷག་གི་མཉམ་ཞུགས་ཡོད་པའི་བསྐྱོ་
 བློང་ལས་རིམ་བརྟན་དུ་པབས་རྗེས་གཞོན་སྤྱེས་ཀྱི་བསམ་
 བློ་དང་གོ་སྟོབས་ལས་སྤྱི་ཆོགས་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་བཟང་
 སྟོགས་ཀྱི་འཁྱགས་རྒྱུན་འཛིན་ཐབས་སུ་དེ་དག་སྤྱི་ཆོགས་
 དུ་རྒྱུའི་བརྒྱད་ལས་ཁག་དུ་བྱས་སྤེལ་བྱས་ཡོད།

འདི་ལོ་སྟེ་གནས་ཁང་གི་ངོས་ནས་སྐར་བོད་ཀྱི་
མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་དང་། རྒྱ་ལའི་ཐུ་མ་མཐོ་རིམ་སློབ་
གཉེར་ཁང་། ཨར་ན་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་། ཀ་
ལྷུག་དང་རྟོ་རྩི་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭ་བཅས་ཀྱི་སློབ་ལྷུག་
གངས་ ༤༥༠ ཙམ་ལ་ལུས་ཉེན་ལ་དབྱེ་བའི་སྐང་ནས་བྱུང་
བའི་རྩལ་སྟོང་སྟོང་ཟབ་སྟོང་སྟང་ཡོད། ཟབ་སྟོང་སྐབས་
བརྗོད་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ཆེད་ལས་མི་སྣ་གདན་འདྲེན་
ཞུས་ཡོད་ཅིང་ཟབ་སྟོང་ཆོགས་སྐངས་ཀྱི་ནམ་ལ་ནི་ཟབ་
སྟོང་ཞུ་མཁན་མཉམ་ཞུགས་གཙོ་བོ་ཡོང་བའི་ཐབས་བྱས་
ཡོད་ལ་སྟོང་བ་གཞི་བཞག་གིས་འབྱུང་འབྱུར་གདོང་ལེན་
གནང་སྟེགས་ཐད་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་གཙོ་བོ་ཡོང་བྱས་
ཡོད།

3) འགྲོ་བ་མིའི་སྐབ་ཐང་སྒྲར་སྒྲིང་།

འདི་ལོ་ཕྱི་གནས་ཁང་གིས་གནས་ལུགས་རྒྱུ་ལ་ཁབ་
རྒྱ་གར་གྱི་མཐོ་སློབ་ལེགས་གསལ་གཉིས་ཏེ་རུབ་ཟེང་ལྷལ་
དུ་ཆགས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་སློབ་ཆེན་ West Bengal
National University of Juridical
Sciences ངང་ལོའི་ཏ་མོང་ཁྲུང་དུ་ཆགས་པའི་
Department of Law at the JIMS
Engineering Management Technical
Campus in Noida རིམ་སི་མཐོ་སློབ་ཀྱི་ཁྲིམས་
ལུགས་སླེ་ཆེན་བཅས་སུ་བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་
རྩ་བུ་གནས་ཚུལ་འབྲེལ་བཟོ་བྱས་ཤིང་བཅན་བྱོལ་བོད་
མིའི་མང་གཙོ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་བཅས་རྩ་སྤྱོད་
ཞུས་རིམ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སློབ་མ་ཆོ་དང་ལྷན་དུ་བྱི་བ་
བྱས་ལན་དང་བཟོ་སྒྲིབ་གོ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད།

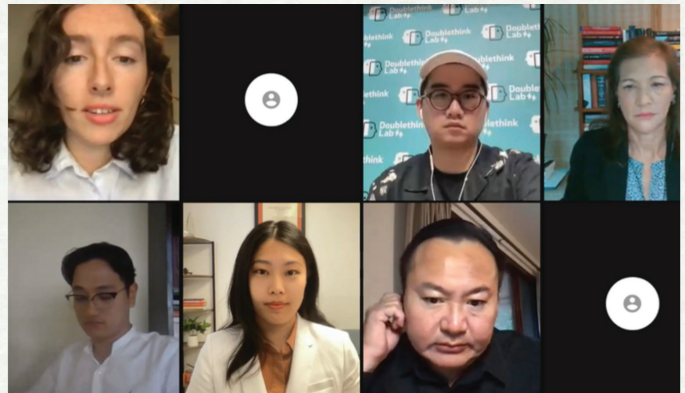
གོ་སྤྱི་གཤོག་“རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆོམས་ལས་བརྒྱལ་བའི་
གཉའ་གཞིན་ལས་སྤྱོད་དབང་གཅིག་སྤྱད་ལམ་ལུགས་ཕྱིར་
འབྲེན་བྱེད་པ་”ཞེས་པའི་བཟོ་བྱ་གཞི་བོད་དང་། ལུ་གྱུར།
ཏོང་ཀོང་། ཏན་རྒྱ་རིགས། ཐེ་མན་པ། སོག་པོ། རྩ་ལུན་
གོང་ཅ་རྒྱུང་སློམ་སྤྱོད་པ་བཅས་སྤེལ་བའུན་གྱི་སྤྱི་ཚབ་
གདན་ཞུས་ཐོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རྒྱལ་མཆོམས་ལས་
བརྒྱལ་བའི་གཉའ་གཞིན་སློར་དུ་ལམ་བཟོ་སྒྲིབ་ཆོགས་
ཡོད།

༡) འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཁང་གི་ཆོགས་ཆེན་ལ་མཉམ་
ཞུགས།

གསུམ་པ། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་འབྲེལ་ལ

༡) རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་མཆོམས་ལས་བརྒྱལ་བའི་གཉའ་གཞིན་
སློར་གྱི་དུ་ལམ་བཟོ་སྒྲིབ།

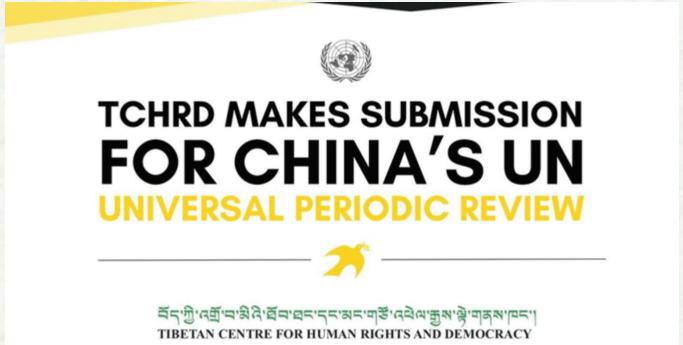

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་
ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱི་གནས་ཁང་གི་འཛིན་
སྐྱོང་འགན་འཛིན་བསྟན་འཛིན་ལྷ་བ་ལགས་དང་། ཉམས་
ཞིབ་པ་དག་དབང་ལུང་རྟོགས་ལགས་རྣམ་གཉིས་སུ་སི་
རེ་ནི་མང་ཆོགས་པའི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཁང་གི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༥༩ པར་
མཉམ་ཞུགས་གནང་སྟེ། ཆོགས་ཐོག་དུ་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་སློར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཞུས་པ་དང་། ཟུར་སྤེལ་ལས་
རིམ་འབྲེལ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་དུ་
མའི་འབྲེལ་ཡོད་སྤྱི་ཚབ་དང་། དུས་རྒྱུན་མཉམ་ལས་བྱེད་
མཁན་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་པ་ཁག་གི་སྤྱི་
ཚབ་བཅས་སུ་ཐུག་འཕྲད་དང་གྲོས་མོལ་བྱས་ཡོད། རྒྱ་
གར་གཞུང་གི་འབྲེལ་ལུགས་ ༢༠༢༣ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དང་ཐོའི་ནང་
དུ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ནས་རྒྱ་ནག་གི་འགྲོ་བ་མིའི་

ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཆེས་ ༡༡ ཉིན་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
ཆོགས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཁང་གི་ཆོགས་ཆེན་ ༥༩
པའི་ཟུར་སྤེལ་ལས་གཞི་ཞིག་གི་རྩ་བའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱི་གནས་ཁང་གི་

བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་ལུངས་ཐད་རེས་འཁོར་ཞིབ་བཞེར་
Universal Periodic Review (UPR)
ཐོབ་ཐང་གི་ཐ་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་བའ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྒྱ་
གཞུང་གིས་རོས་ནས་བོད་ནང་དུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་
འགལ་བའི་གཞུག་རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་ལག་བསྟར་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་གཙོ་འདོན་ཡོང་ཐབས་བྱས་ཡོད།

༣) རྒྱ་ནག་གི་ཡོངས་ཁྲབ་རེས་འཁོར་ཞིབ་བཞེར་ཆེད་
དབྱུང་གཞིའི་སྟུན་ཐོ་སྤུལ་བ།

འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡ པའི་ནང་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོའི་ཟླ་
དང་པོའི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སྤྱི་ཆེད་ཁག་ལག་བསྟར་ཅི་ཙམ་
བྱུང་མིན་ཐད་ཡོངས་ཁྲབ་རེས་འཁོར་ཞིབ་བཞེར་
Universal Periodic Review (UPR)
ཐོབ་ཐང་གི་ཐ་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་འཁེལ་ཡོད་པར་བརྟེན། འདི་
ག་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་
ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་བོད་ནང་
གི་རྩ་བའི་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་རང་དབང་ལྡན་
པའི་དབྱུང་གཞིའི་སྟུན་ཐོ་སྤུལ་ཡོད། དབྱུང་གཞིའི་སྟུན་ཐོ་
དེའི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་ཆོས་དད་རང་
དབང་ལ་བཀག་འཁུར་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་
ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྐད་སྐྱོབ་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དོན་ཐོབ་ཐང་གི་ཐོབ་ཐང་
ལ། བོད་ནང་དུ་སྤྱི་བཟོད་རང་དབང་དང་འདྲུ་འཛོམས་ཀྱི་
རང་དབང་སོགས་མེད་པ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱོད་

བཙོན་པ་དང་བཀག་ཉར་འོག་ཚུད་མཁན་ཚོར་མནར་
གཅོད་བྱས་པའི་ཐོབ་ཐང་ལོད་པ་དང་། བྱང་བདེན་
ཁྲིམས་བཞེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་རག་གི་མེད་པའི་གནད་དོན་
སོགས་གསལ་འདོན་བྱས་ཡོད། འདི་ག་ལྟེ་གནས་ཁང་
གིས་རྒྱ་ནག་གི་རེས་འཁོར་སྟུན་ཐོ་ཐོབ་ཐང་གི་ཐོབ་ཐང་
སྤྱོད་ནང་དུ་གོང་གསལ་གནད་དོན་ཁག་གི་སྐད་སྐྱོད་སྤྱོད་
དང་དོ་སྤྱོད་ཡོང་བའི་སྐད་དུ་ད་དུང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ས་ལྟེ་
མིའི་ནང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་གཞུང་ཆབ་ཁང་དང་དོན་
གཅོད་ལས་ཁུངས་ཁག་དེ་བཞིན་སྤྱད་སི་ཇེ་ནི་མ་ཡི་མཉམ་
འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གཏན་འཇགས་དོན་གཅོད་མི་སྣ་
སོགས་ལ་བཅར་ཉེ་རེ་ཞུའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཡོད།

༤) བཙོན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བའི་མི་
ཆམས་ཀྱི་ཉིན་མོ་སྤྱད་བཞི།

ཕྱི་ཟླ་ ༡ པའི་ཆེས་ ༣༠ གི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
ཚོགས་ཀྱིས་བཙོན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་
བའི་མི་ཆམས་ཀྱི་ཉིན་མོར་གཏན་འཇགས་བྱས་པ་ལྟར་འདི་
ག་ལྟེ་གནས་ཁང་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དུ་
བཙོན་དབང་འོག་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བའི་སྤྱོད་བ་ཇེ་
ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་གསལ་འདོན་ཡོང་
ཐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱོད་བཙོན་ལྷུང་གསུམ་དང་བོད་
གནས་ཉམས་ཞིབ་པ་གཅིག་བཅས་ཀྱི་བར་བཞུགས་མོལ་
བཀོ་སྤྱོད་གི་ལས་རིམ་ཞིག་གི་སྤྱི་གཞུང་ཞུས་ཡོད། བཞུགས་

མོལ་ལས་རིམ་དེར་གསུང་བཤད་གནང་མཁན་ཆབ་སྲིད་
བཅོན་ཟུར་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན་ལགས་དང་། ཆབ་སྲིད་
བཅོན་ཟུར་དགེ་འདུན་འབར་ལགས། ཆབ་སྲིད་བཅོན་
ཟུར་ཆེ་རིང་རྗེ་ལགས། བོད་གནས་ཉམས་ཞིབ་པ་དབང་
ལྷན་སྐྱབས་ལགས་བཅས་ཡིན་པ་དང་། ཉན་ཞིབ་ཏུ་ཕེབས་
མཁན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོག་པ་ཁག་གི་ཆོག་པ་
མི་དང་། ས་རྒྱ་དང་ནོར་གླིང་མཐོ་སློབ་ཀྱི་སློབ་སྟུག་ཁག་
ཅིག་གསར་འགོད་པ་བཅས་ཁྱོད་མི་གངས་ལྷག་ཏུ་མ་ཟེན་
ཆོག་པ་བཅས་གནང་འདུག།

འཆོ་བའི་སྐོར་གྱི་སློབ་བརྟན་དག་གས་གཉིས་གཟིགས་
འབྲེལ་ཞུས། ཕྱི་ཉིན་ཆེས་ ༡༠ ཉིན་ནགས་ཆང་ལུས་སློབ་
དཔེ་དཔ་འབྲེལ་སྟེལ་དང་སྟུགས་ནས་ཁོང་གི་མི་ཆེ་འོ་
རྒྱུས་སྐོར་གྱི་ཆེད་མཁས་མི་སྣའི་བཞུགས་མོལ་བཞོ་སློང་
ཞིག་ཀྱང་གོ་སློབ་ཞུས་ཡོད།

༥) འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དུས་སྟོན།

འདི་ལོ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་པ་གྱིས་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྟུགས་བྱས་ནས་མི་ལོ་
༢༥ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཉིན་
མོར་སྐབས་བསྟུན་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ པའི་ཆེས་ ༤ དང་ ༡༠ གཉིས་
ལ་ད་ས་ནོར་བུ་གསལ་མགོན་ཁང་དུ་འདི་ག་ཉེ་གནས་
ཁང་གིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་དུས་སྟོན་ཆོག་པ་ཡོད།
ཕྱི་ཆེས་ ༤ ཉིན་གྱི་སྔ་འོར་བལ་ཡུལ་ནང་གི་བོད་མི་སྐྱབས་
བཅོལ་བའི་སྐོར་གྱི་ཆེད་དོན་སྟན་ཐོ་འདོན་སྟེལ་ཞུས་ཤིང་
དཔེ་སྟོན་སློབ་སྟེལ་སྟེལ་མ་ཁག་ཅིག་གིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
ཐང་བརྗོད་གཞིར་བྱས་པའི་དབྱིན་པོད་སྐད་གཉིས་ཀྱི་ཚུམ་
ཡིག་དང་རི་མོ་འབྲེལ་སྟོན་གནང་བ་དང་ཉིན་རྒྱུ་རྒྱ་ནག་
གི་འོག་གི་ཆོས་ལུགས་རང་དབང་དང་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་

དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

1. "China's new Counter-Espionage Law: Possible domestic and global effects." Center for Global Affairs & Strategic Studies (GASS), 7 Nov. 2023, <https://www.unav.edu/web/global-affairs/new-chinese-counter-espionage-law-possible-domestic-and-global-effects>.
2. "Order of the Ministry of National Security of the People's Republic of China." China Government Network, 6 June. 2022, https://www.gov.cn/gongbao/content/2022/content_5699924.htm#:~:text=%EF%BC%88%E%4BA8%C%EF%BC%89%E%5AF%B%9E%98%9B%2E%8C%83%E%81%80%3E%5%88B%6E%6AD%A%2,10E%4B%87%8E%83%85%5E%4BB%A%5E%4B%8A%E%5A%96%5E%8%5A%B%1E%82%80%3.
3. "The Public Security Bureau's "Combating and Rectifying Internet Rumors Publicity Week" event was launched." People's Daily Online, 17 July. 2023, <http://society.people.com.cn/n0717/2023/1/c40037197-1008.html>.
4. "Tibetan teacher detained for expressing joy over Dalai Lama's video put under house arrest and fired from work." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 4 May. 2023, <https://tchrd.org/tibetan-teacher-detained-for-expressing-joy-over-dalai-lamas-video-put-under-house-arrest-and-fired-from-work/>.
5. "Tibetan teacher detained for expressing joy over Dalai Lama's video put under house arrest and fired from work." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 4 May. 2023, <https://tchrd.org/tibetan-teacher-detained-for-expressing-joy-over-dalai-lamas-video-put-under-house-arrest-and-fired-from-work/>.
6. Ibid.
7. "Tibetan woman arrested for sharing photo of Dalai Lama." Phayul, 12 Nov. 2023, <https://www.phayul.com/49355/12/11/2023/>.
8. "Semkyi Dolma is Sentenced to One and a Half Years in Prison." Tibet Times, 8 Dec. 2023, <https://en.tibettimes.net/08/12/2023/semkyi-dolma-is-sentenced-to-one-and-a-half-years-in-prison/>.
9. "A Tibetan is Arrested and Disappears." Tibet Times, 31 Oct. 2023, <https://en.tibettimes.net/31/10/2023/a-tibetan-is-arrested-and-disappears/>.
10. "China arrests Tibetan woman for contacting people outside the region." Radio Free Asia, 6 March. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/woman-arrested03062023154043-.html>.
11. "Tibetan writer Zangkar Jamyang received a four-year prison sentence." Tibet Times, 14 March. 2023, <https://tibettimes.net/224593/14/03/2023/>.
12. "Dorje Tashi is innocent": Sister of Tibetan entrepreneur serving life imprisonment stage protest outside Chinese court." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 6 Jan. 2023, <https://tchrd.org/dorje-tashi-is-innocent-sister-of-tibetan-entrepreneur-serving-life-imprisonment-stage-protest-outside-chinese-court/>.
13. "Gonpo Kyi's struggle to free her brother continues despite police coercion and threats." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 12. May. 2023, <https://tchrd.org/gonpo-kyis-struggle-to-free-her-brother-continues-despite-police-coercion-and-threats/>

14. "Chinese medium education imposed in schools across Ngaba despite criticisms from Tibetan scholars and educators." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 1 May. 2023, <https://tchrd.org/chinese-medium-education-imposed-in-schools-across-ngaba-despite-criticisms-from-tibetan-scholars-and-educators2/>.
15. "Tibetan intellectual and writer Sabuchey sentenced to four and a half years in prison." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 18. Jun. 2022, <https://tchrd.org/tibetan-intellectual-and-writer-sabuchey-sentenced-to-four-and-a-half-years-in-prison/>.
16. "Eminent Tibetan scholar G^o Sherab Gyatso sentenced to ten years in prison." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 13 Dec. 2021, <https://tchrd.org/eminant-tibetan-scholar-go-sherab-gyatso-sentenced-to-ten-years-in-prison/>.
17. "Tibetan language use in Malho (Ch: Huangnan) Tibetan Autonomous Prefecture." Tibet.CN, 24 Nov. 2010, http://tb.tibet.cn/tb/law/statute/201711/t4899651_20171123.html.
18. "Tibetan language use in Malho (Ch: Huangnan) Tibetan Autonomous Prefecture." Tibet.CN, 30 June. 2023, <http://www.qhtibetan.com/dz/system/030099076/30/06/2023.shtml>.
19. "China enforces compulsory Mandarin Chinese learning for preschool children in Tibet." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 17 Sept. 2021, <https://tchrd.org/china-enforces-compulsory-mandarin-chinese-learning-for-preschool-children-in-tibet/>.
20. "Sucked Our Marrow: Tibetan Language and Education Rights under Xi Jinping." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 11 May. 2022, <https://tchrd.org/sucked-our-marrow-tibetan-language-and-education-rights-under-xi-jinping/>.
21. "Tibetan political prisoner and monk dies in Chinese custody." Radio Free Asia, 6 Feb. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibetmonkgeshe02062023165207-.html>.
22. "Tibetan activist and former political prisoner dies at age 68." Radio Free Asia, 24 Aug. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibet-political-prisoner-obit08242023151330-.html>.
23. "Tibetan Former Political Prisoner Lobsang Tenpa Passes Away." Tibet Times, 10 Aug. 2023, <https://en.tibettimes.net/10/08/2023/tibetan-former-political-prisoner-lobsang-tenpa-passes-away/>.
24. "Human rights defender detained for exposing online official practice of racial discrimination against Tibetans." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 2 January. 2024, <https://tchrd.org/human-rights-defender-detained-for-exposing-online-official-practice-of-racial-discrimination-against-tibetans/>.
25. "Tibetan singer Palden sentenced to three years in prison as China intensifies constraints on freedom of expression." Tibetan Centre For Human Rights and Democracy, 4 December 2023, <https://tchrd.org/tibetan-singer-palden-sentenced-to-three-years-in-prison-as-china-intensifies-constraints-on-freedom-of-expression/>.
26. "The Tibetan writer Zangkar Jamyang received a four-year prison sentence." Tibet Times, 14 March.2023, <https://tibettimes.net/224593/14/03/2023/>.
27. "Two years imprisonment sentenced to a Tibetan man in possession of Dalai Lama photograph." Tibet Times, 5 October.2023, <https://en.tibettimes.net/04/10/2023/two-years-imprisonment->

sentenced-to-a-tibetan-man-in-possession-of-dalai-lama-photograph/.

28. "Semkyi Dolma is Sentenced to One and a Half Years in Prison." Tibet Times, 8 Dec. 2023, <https://en.tibettimes.net/08/12/2023/semkyi-dolma-is-sentenced-to-one-and-a-half-years-in-prison/>.

29. "Buddhist monk in Tibet confirmed as detained by Chinese authorities." Radio Free Asia, 8 November. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/monk-arrested11082023135941-.html>.

30. "Two Tibetan Women Arrested by Chinese Police." Tibet Times, 3 Feb. 2024, <https://en.tibettimes.net/02/12/2023/two-tibetan-women-arrested-by-chinese-police/>.

31. "Four Tibetan Monks are Arrested in Tibet." Tibet Times, 3 Feb. 2024, <https://en.tibettimes.net/24/11/2023/four-tibetan-monks-are-arrested-in-tibet/>.

32. "Tibetan monk released from prison in poor health after serving a two-year sentence." Radio FreeAsia, 25 May. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/sonam-gyatso05252023173455-.html>.

33. "Norzin Wagmo released from prison after becoming severely ill." Tibet Times, 20 June. 2023, <https://en.tibettimes.net/20/06/2023/norzin-wagmo-released-from-prison-after-becoming-severely-ill/>.

34. "Tibetan political prisoner in poor health said to be released from jail." Radio Free Asia, 5 May. 2022, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/norzin-wangmo05052022155250-.html>.

35. "Concerns over the well-being of writer Dhi Lhaden despite release from prison." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 10 Aug. 2023, <https://tchrd.org/concerns-over-well-being-of-writer-dhi-lhaden-despite-release-from-prison/>.

36. "China must stop persecuting Tibetan language rights advocate Tashi Wangchuk." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 24 Aug. 2023, <https://tchrd.org/china-must-stop-persecuting-tibetan-language-rights-advocate-tashi-wangchuk/>.

37. "Measures for the Management of Religious Activity Sites» announced and will come into effect on September 1 this year." The United Front Work Department of CPC Central Committee, 31 July. 2023, https://www.zyztb.gov.cn/zyztb/31/07-2023/article_2023073109112759820.shtml.

38. "Second Buddha statue torn down and a dozen Tibetans detained in Drango." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 12 Jan. 2022, <https://tchrd.org/second-buddha-statue-torn-down-and-dozen-tibetans-detained-in-drango/>.

39. "China requires job applicants in Tibet to denounce Dalai Lama." Radio Free Asia, 30 Nov. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/jobs11302023162131-.html>.

40. "Tibetan Buddhist school requires students to obey Communist Party, oppose separatists." Radio Free Asia, 23 March. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/tibetan-buddhist-school03232023154415-.html>.

41. "China pays Tibetans to receive blessings from Beijing-backed Panchen Lama." Radio Free Asia, 7 Jun. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/panchen-lama06072023084927-.html>.

42. "Authorities arrest Tibetan man twice for possessing Dalai Lama photo." Radio Free Asia, 27 Sept. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/twice-arrested09272023173739-.html>.
43. "China urges Tibetan students to denounce Dalai Lama." Radio Free Asia, 6 Nov. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/allegiance-to-state11062023183049-.html>.
44. "Four Tibetan Monks are Arrested in Tibet." Tibet Times, 3 Feb. 2024, <https://en.tibettimes.net/24/11/2023/four-tibetan-monks-are-arrested-in-tibet/>.
45. "45 Tibetans sentenced to prison for 2nd time for religious activities." Radio Free Asia, 16 Nov. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/prison-sentences11162023163740-.html>.
46. "Important Tibet religious event prohibited, organizers detained." International Campaign for Tibet, 26 July. 2023, <https://savetibet.org/important-tibet-religious-event-prohibited-organizers-detained/>.
47. "Kalachakra Teaching was Suddenly Banned and a Mandala Destroyed." Tibet Times, 28 July. 2023, <https://en.tibettimes.net/20/07/2023/sudden-banned-of-kalachakra-teaching-and-destroyed-the-mandala/>.
48. "China restricts Tibetans from attending Buddhist Kalachakra sermon." Radio Free Asia, 14 Sept. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/kalachakra09142023164906-.html>.
49. "Tibetans gathering at Zodgey in Amdo Tibet to attend #Kalachakra teaching by 7th Kungthan Rinpoche." Youtube, <https://www.youtube.com/@Do-U-Khamsum>.
50. "A former Chinese police Officer arrested from attending the Kalachakra Teaching." Tibet Times, 10 Oct. 2023, <https://en.tibettimes.net/15/09/2023/a-chinese-government-official-arrested-from-attending-the-kalachakra-teaching/>.
51. "A Tibetan is Arrested and Disappears." Tibet Times, 31 Oct. 2023, <https://en.tibettimes.net/31/10/2023/a-tibetan-is-arrested-and-disappears/>.
52. "Eight Tibetans detained after collecting donations for religious offering." Tibet Watch, 25 October. 2023, <https://www.tibetwatch.org/news/25/10/2023/eight-tibetans-detained-after-collecting-donations-for-religious-offering>.
53. Ibid.
54. "China bans display of Buddhist flags at Tibetan New Year show, detains and fines organiser." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 7 Feb. 2023, <https://tchrd.org/china-bans-display-of-buddhist-flags-at-tibetan-new-year-show-detains-and-fines-organiser/>.
55. "Tibetan Buddhists traveling to Lhasa on pilgrimages face new hurdles." Radio Free Asia, 28 April. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/lhasa-visitors04282023132115-.html>.
56. "Tibetan Buddhists traveling to Lhasa on pilgrimages face new hurdles." Radio Free Asia, 28 April. 2023, <https://www.rfa.org/english/news/tibet/lhasa-visitors04282023132115-.html>.
57. "Human rights defender detained for exposing online official practice of racial discrimination against Tibetans." Tibetan Centre for Human Rights and Democracy, 2 Jan. 2024, <https://tchrd.org>.

org/human-rights-defender-detained-for-exposing-online-official-practice-of-racial-discrimination-against-tibetans/.

58. "Police out in force during Lhasa religious festival." Radio Free Asia, 8 Dec. 2023, https://www.rfa.org/english/news/tibet/gaden_ngamchoe12082023164222-.html.

TCHRD Office
Gangchen Kyishong
Dharamshala, 176215 India

Follow TCHRD

tchrd.org
office@tchrd.org
01892 223363